Täysistunto

Torstai 9.11.2017 klo 16.00—18.49

Täysistunto alkoi klo 16.00. Täysistunto päättyi klo 18.49.

Puhetta johtivat toinen varapuhemies Arto Satonen (16.00—17.01) ja ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen (17.01—18.49).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Päiväjärjestyksen 2. asiana on suullinen kyselytunti.

Pyydän paikalla olevia ministereitä siirtymään ministeriaitioon. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää kysymyksen paikalla olevalle ministerille, ilmoittautumaan painamalla P-painiketta ja nousemalla seisomaan.

2.1. Suullinen kysymys kansainvälisen veronkierron estämisestä (Krista Kiuru sd)

Suullinen kysymys SKT 151/2017 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Edustaja Krista Kiuru.

Keskustelu

16.00 **Krista Kiuru sd:** Arvoisa puhemies! SDP julkaisi syyskuussa 23 kohdan ohjelman kansainvälisen veronkierron estämiseksi. Se oli ajankohtaista, niin kuin tällä viikolla on ilmi käynyt, nimittäin Paratiisin paperit osoittavat, että omaisuuden piilottelu jatkuu ja vie miljardeja euroja hyvistä julkisista palveluista.

Edellisen hallituksen aikana Suomi oli edelläkävijä veronkierron torjunnassa. Silloinen ministeri Urpilainen muun muassa kutsui koolle ensimmäisen EU:n ministerikokouksen veronkierrosta. Ministeri Rinne allekirjoitti verotietojen vaihtosopimuksen, joka astui voimaan tänä vuonna. Sipilän hallitus sen sijaan ajoi omaisuuden piilottamista hallintarekistereihin jopa kahteen kertaan. Viime kyselytunnilla kävi ilmi, että veronkierrosta määrättyjä veronkorotuksia ollaan laskemassa. Nyt onkin, ministeri Orpo, keskeisen kysymyksen paikka: [Puhemies koputtaa] mikä on selitys passiivisuuteenne?

16.02 **Valtiovarainministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Se ei pidä ollenkaan paikkaansa, että Suomen hallitus olisi jollakin tavalla passiivinen aggressiivisen verosuunnittelun tai veronkierron estämisessä. Me olemme jatkaneet sitä hyvää työtä, mitä on tehty jo viime hallituskaudella. Me toimimme aktiivisesti sen puolesta kansainvälisillä areenoilla, globaalisti, OECD:ssä, EU:n puitteissa ja kotimaassa, että me pystymme saamaan jokaisen veroeuron, mikä suomalaisille veronmaksajille tai heidän edukseen kuuluu, maksetuksi Suomeen. Me olemme mukana kaikissa niissä toimenpiteissä, mitä tehdään maailmalla OECD:n piirissä, mitä tehdään Euroopassa, ja tuomme ne kotimaiseen lainsäädäntöön. Sen lisäksi me huolehdimme siitä, että Suomessa verottajalla, joka on muuten hyvä työssään, on riittävät resurssit huolehtia verotuksen toteuttamisesta ja puuttua rikolliseen toimintaan.

Tässä ei ole mitään epäselvää. Me haluamme, että verot maksetaan Suomeen, ne verot, mitkä kuuluvat Suomen verottajalle ja sitä kautta veronmaksajien eduksi. Ja muuten olen sitä mieltä, [Puhemies koputtaa] että veroparatiisit on tuhottava.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan.

16.03 **Krista Kiuru sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä nämä selitykset on ennenkin kuultu, ministeri Orpo. Ikävä kyllä tosiasiat puhuvat puolestaan aivan toista. Esimerkiksi viime kesänä pantiin toimeen EU-direktiivi rahanpesun ja terrorismin torjunnasta. SDP vaati tuolloin avoimuuden lisäämistä, siis sitä, että todelliset edunsaajat tulisivat tietoon, jos he omistavat 10:kin prosenttia tietystä yhtiöstä. Mitä teki Suomen hallitus? Te nimittäin ajoitte löysempää linjaa, piilottelua ja alarajaa 25 prosenttiin. Kyllä tämä kertoo omaa kieltään. Samaan aikaan kyseistä rahanpesun ja terrorismin torjunnan direktiiviä oltiin jälleen uudistamassa. Tässä yhteydessä myös Euroopan komissio ja Euroopan parlamentti ovat esittäneet samaa kuin sosiaalidemokraatitkin. Tämä on yksi toimenpidekokonaisuutemme osa. Kysynkin teiltä, ministeri: joko tämä SDP:n kädenojennus teille kelpaa? 23 toimenpidettä, jotka voitte laittaa käytäntöön heti.

16.04 **Valtiovarainministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä 25 prosenttia versus 10 prosenttia, johon viittaatte: Me toimme siis sen direktiivin, sen lainsäädännön pohjalta Suomeen kansallisen sääntelyn, mitä me olimme päättäneet yhdessä eurooppalaisten kumppanien kanssa eurooppalaisella rintamalla. Tämä 10 prosentin sääntö, eli omistuksesta ja sen avoimuudesta, on noussut esille keskusteluun, kyllä, SDP:n kautta, mutta myöskin eurooppalaisissa pöydissä tästä on keskusteltu. Sitä selvitetään. Me olemme valmiit keskustelemaan siitä. Mutta se lainsäädäntö, joka tehtiin silloin, joka on hyvä — se lisää avoimuutta — tehtiin silloisen hyvinkin tuoreen eurooppalaisen yhteisen lainsäädännön pohjalta.

Me olemme tehneet siis oikeasti paljon. Meillä on tullut tämän syksyn aikana voimaan sopimukset, joiden perusteella Suomen verottaja saa yli 100 valtiosta verotiedot — yli 100 valtiosta verotiedot — ja nämä sopimukset pitävät sisällään lähes kaikki niin sanotut veroparatiisit. [Puhemies koputtaa] Me teemme todella paljon töitä näiden asioiden eteen tällä hetkellä, ja sitä on tehty jo useamman hallituksen ajan.

16.05 **Timo Harakka sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuo ministerin mainitsema sopimus siis tehtiin ministeri Rinteen aikana. Paratiisin papereissa kävi jälleen kerran ilmi lukuisia suuryritysten verosuunnittelujärjestelyitä. Niihin on mahdollista tosiaan puuttua silloin, kun tämä EU:n veronkiertodirektiivi toteutetaan Suomessakin ensi vuonna. SDP esitti valmisteluvaiheessa direktiiviin useita tiukennuksia, mutta siihen jätettiin monta veronkiertäjän mentävää aukkoa. Nyt Ruotsissa ja Hollannissa ollaan tekemässä direktiivistä jo kansallista lakia. Suomessa ei sen sijaan ole saatu aikaan ensimmäistäkään lakiluonnosta. SDP on esittänyt tässä toimenpideohjelmassaan direktiiviin useita parannuksia, joilla varmistettaisiin muun muassa, että ulkomaiset kiinteistösijoittajat maksaisivat veroa Suomessa saamistaan vuokratuloista. Vastaavat järjestelyt Britanniassa nousivat esiin tämän tietovuodon myötä. Kysynkin ministeri Orpolta: milloin suvaitsette tuoda nämä lait tänne eduskuntaan? Ja kun te kehutte toimianne veronkierron estämisessä, sanokaa edes yksi kohta, josta tällä kertaa ehdotatte tiukempaa säädöstä kuin mikä on EU-minimi.

16.06 **Valtiovarainministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Uskon, että edustaja Harakka verojaoston jäsenenä tietää hyvin sen, että Suomi on tuonut kansalliseen lainsäädäntöönsä Euroopan maiden etunenässä ne yhdessä päätetyt verolait, joiden tarkoituksena on kitkeä verosuunnittelua ja veronkiertoa. Tämä periaate pitää, ja minusta on väärin antaa muunlaista kuvaa. Me teemme jatkuvasti töitä kansainvälisesti Euroopassa eri pöydissä, joissa meidän yksinomaisena tarkoituksenamme on estää veronkierto ja saada Suomeen ne veroeurot, jotka kuuluvat Suomen verottajalle eli suomalaisille veronmaksajille. [Jukka Gustafsson: Mikä on tiukempi?] Ja jos joku välttää, kiertää veroja, siihen on rikosseuraamukset. Siihen on rikosseuraamukset. Tiukennuksia tehdään joka ainoassa direktiivissä, joka tuodaan suomalaiseen lainsäädäntöön, [Vasemmalta: Yksi esimerkki, kiitos!] ja tässä ei ole mitään epäselvää.

16.07 **Touko Aalto vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensin Panaman paperit, nyt Paratiisin paperit. Ongelma on sama, mutta nyt tiedämme ongelman olevan entistäkin suurempi. Se tarkoittaa, että tarvitsemme entistäkin suurempia toimenpiteitä. Kysynkin asianomaiselta ministeriltä: miten hallitus aikoo kitkeä veronkiertoa sekä aggressiivista verosuunnittelua niin omin toimin kuin myös EU-tasolla? Jos tuodaan tämä konkretiaan, niin miten esimerkiksi — kun EU:n sisällä puhutaan parasta aikaa julkisesta, maakohtaisesta veroraportoinnista tai omistusten avoimuudesta — Suomi asemoituu näissä keskusteluissa? Mikä on Suomen linja näihin tiukennuksiin? Miten Suomi ajaa mahdollisimman tiukkaa lainsäädäntöä, jotta yksikään veroeuro ei karkaa suomalaisilta veronmaksajilta pois?

16.08 **Valtiovarainministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Kiitos tästä kysymyksestä. Ensinnäkin minusta on hyvä, että Panaman papereita on seurannut myöskin Paratiisin paperit. Kysymys on oikeastaan samasta ilmiöstä: näitä tietoja tulee julki. Se tapahtuu muutenkin kuin viranomaisten toimesta, mutta se kuitenkin auttaa viranomaisia pääsemään selville siitä, kuinka monimutkaisia ja ovelia järjestelyjä maailmalla tehdään veron kiertämiseksi ja kun tehdään aggressiivista verosuunnittelua. Suomen verottaja ja poliisi eivät saa suoraan näitä tietoja, mutta tulevat varmasti käymään läpi ja varmasti osaltaan

käynnistämään tutkimuksia. Mutta meidän pitää itse pystyä todentamaan mahdolliset rikokset, jotta niihin kiinni päästään.

Mutta edelleen se, mitä on tehty, siis OECD:n piirissä, on se tärkein, koska nämä ovat globaaleja ongelmia. Me olemme yhdessä mukana avoimuuden lisäämisessä, ja kuten viittasin, [Puhemies koputtaa] yli sadan maan kanssa on astunut sopimus voimaan tietojen saamiseksi.

16.09 **Toimi Kankaanniemi ps** (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Suomen kansa aivan varmasti odottaa tällä hetkellä näitten Paratiisin paperien julkitulon jälkeen voimakkaita toimenpiteitä hallitukselta kansallisesti tässä asiassa ja sen lisäksi voimakasta toimintaa Euroopan unionissa. Jos Euroopan unionista jotakin hyötyä on, niin tässä luulisi olevan, mutta tiedämme, että unionissa on jäsenmaita, jotka eivät näytä noudattavan näitä päätöksiä ja tavoitteita, jotka liittyvät laittomaan veronkiertoon ja aggressiiviseen verosuunnitteluun ja joiden unionin arvoihin pitäisi kuulua. Hollanti on ollut nyt näissä asioissa viimeksi mukana valtiona, ja Luxemburg on pitkään ollut tällainen valtio. Luxemburgin entinen pitkäaikainen liittokansleri on komission puheenjohtaja. Luotatteko te, ministeri Orpo, Euroopan unionin todelliseen tahtoon ja kykyyn puuttua tähän toimintaan, joka on todella röyhkeää?

16.10 **Valtiovarainministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Euroopan unionissa joka ainoalla maalla on samat säännöt. [Leena Meri: Niin on!] Joka ainoalla on samat säännöt, ja meillä on ikään kuin oikeusvaltioperiaate voimassa Euroopan unionin sisällä. Jos me jotain yhdessä päätämme, niin jokaisella jäsenmaalla on velvollisuus ottaa se lainsäädäntö käyttöön, ja jos ei ota, siitä tulee seuraamuksia. Me tiedämme tämän tässä salissa monesta asiasta, joissa joskus joudumme tekemään sellaisiakin päätöksiä, jotka eivät tuntuisi juuri Suomessa miellyttäviltä, mutta kun me olemme yhdessä niihin sitoutuneet, niin meidän pitää ne tehdä. Samalla tavalla myöskin verotuksessa ja verojärjestelmän kehittämisessä paremmaksi joka ainoan maan pitää niitä noudattaa.

Mutta sitten on toinen kysymys, että kuitenkin monien verojen tasot ovat maakohtaisesti päätettäviä. Esimerkiksi yritysverotukseen liittyy melko kovaakin verokilpailua Euroopan unionin sisällä, ja tästä mielestäni meidän pitäisi päästä eroon, ja siksi veropohjien harmonisointi ja yhteiset [Puhemies koputtaa] järjestelmät olisivat avain tämän epäterveenkin kilpailun poistamiseen.

16.12 **Hanna Sarkkinen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Veronkierto ja veroparatiisit ovat maailmantalouden syöpä. Ne heikentävät julkisten palveluiden rahoitusta, vääristävät yritysten välistä kilpailua ja lisäävät taloudellista eriarvoisuutta. Onneksi veroparatiiseihin on mahdollista puuttua. Keinoina ovat julkinen maakohtainen raportointi, omistusten laaja avoimuus, mukaan lukien edunsaajatiedot, sekä tehokkaampi lainsäädäntö korkomenojen verovähennysoikeuden väärinkäytön suhteen.

Veronkierto ei ole ongelma vain Suomelle ja Euroopalle. Se on erityisesti ongelma kehitysmaille, joiden kehityksen este se on, kun pääomat virtaavat veroparatiiseihin. Onkin arveluttavaa, että kehitysrahoituslaitos Finnfund on tehnyt sijoituksiaan veroparatiiseissa toimivien rahastojen kautta. Ministeri Mykkänen on luvannut, että toimintaa tarkastetaan ja avoimuutta lisätään. Haluaisinkin kysyä nyt konkreettisesti: mihin toimiin ryhdytään, jotta vastaavaa ei enää jatkossa ilmene?

16.13 **Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Kai Mykkänen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Erittäin relevantti kysymys. Sinänsä jo tänä päivänä Finnfundin nykyinen ohje kieltää sijoittamasta minkään sellaisen väliyhtiön kautta, joka on rekisteröity OECD:n määrittelemiin veroparatiisivaltioihin. Olemme parhaillaan päivittämässä Finnfundin veropolitiikkaa ja omistajaohjauskirjettä ensi vuodelle, ja — kun kysyttiin konkreettisia toimia — tulemme entistä tarkemmin näissä asiakirjoissa varmistamaan, että ne sijoitukset, jotka tehdään jonkun väliyhtiön kautta, pystytään avoimesti raportoimaan myös niiden verojalanjäljen osalta. Finnfundhan ei tee väliyhtiöiden kautta sijoituksia suinkaan verojen minimoimiseksi, vaan sen takia että valitettavasti hauraimpiin ja köyhimpiin maihin, joissa kehityshyöty on suurin, ei saada välttämättömiä kumppanirahoittajia suoriin sijoituksiin, koska ei luoteta siihen kohdevaltion vakauteen ja verolainsäädännön oikeudenmukaisuuteen ja sen takia täytyy tehdä väliyhtiö kolmanteen maahan. Mutta näissä finanssikeskuksissa on salassapidon piirteitä, joista meidän täytyy päästä julkisten kehitysrahojen osalta eroon.

16.14 **Olavi Ala-Nissilä kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Keskusta kannattaa toimia harmaata taloutta vastaan ja kansainvälisen veronkiertämisen estämiseksi, se on ilman muuta selvä asia, ja meidän pitää olla aktiivisia. Samalla voidaan todeta, että suomalainen verojärjestelmä on kehittynyt. Me olemme verojaostossa sen todenneet. Se on tänä päivänä paljon ennakoitavampaa kuin ennen, jolloin verotuksessa oli mielivaltaisuutta. Minusta edustaja Harakka antaa väärän kuvan suomalaisesta verojärjestelmästä. [Timo Harakka: Ohhoh!]

Mutta sitten tulen tähän kansainväliseen: Itsekin olen asunut Luxemburgissa ja tiedän, että siellä liikutaan rajamailla, monissa maissa, Hollannissa, Luxemburgissa, näissä kysymyksissä. EU on puuttunut valtiontukisäännöksillä muun muassa näihin veroasioihin, ja tiedustelen vähän edustaja Kankaanniemen kysymykseen liittyen valtiovarainministeri Orpolta, miten voitaisiin vielä EU:n sisällä — kun meillä on yhteinen raha, ei se nyt sovi hevosillekaan, että meillä olisi veroparatiiseja EU:ssa tai verojärjestelyjä — miten me voisimme vielä tuoda hyviä arvoja sinne kaikkiin EU-maihin näissä verotuskysymyksissä.

16.15 **Valtiovarainministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me teemme valtiovarainministerien yhteisen pöydän ääressä euroryhmässä koko ajan työtä sen eteen, että meillä olisi mahdollisimman yhteiset verokäytännöt, jotta eurooppalainen verojärjestelmä olisi reilu eri maiden välillä, jotta niitä harmaita alueita ei maiden sisälle eikä EU:n rajalle myöskään muodostuisi. Se, että meillä on harmonisoitu verojärjestelmä, veropohja, yhteiset pelisäännöt mahdollisimman pitkälle ja sen jälkeen kansallista liikkumavaraa eri verotasojen määrittelyyn tai yksityiskohtiin, niin se olisi se tavoite, mikä meillä on, jotta me pääsemme tehokkaaseen, avoimeen verojärjestelmään, jossa pystytään kussakin maassa keräämään ne verot, joita sen hyvinvoinnin turvaamiseen tarvitaan.

Mielestäni olette oikeassa siinä, että suomalainen verojärjestelmä on kehittynyt koko ajan ja kehittyy aimo harppauksin, ja kansainvälistyvässä ympäristössä sitä pitää erityisesti kehittää, eli mielestäni me olemme [Puhemies koputtaa] tässäkin suhteessa, mitä kysyitte, oikealla polulla Euroopan piirissä.

16.16 **Ben Zyskowicz kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ministeri Orpo sanoi: "Veroparatiisit on tuhottava." Mielestäni tämän selvemmin ei voi sanoa, miten nykyinen hallitus tähän kielteiseen lieveilmiöön, joka maksaa miljardeja, suhtautuu.

Aikaisemmin Suomessa oli järjestelmä, jossa törkeä verokonna joutui sekä veronkorotuksen kohteeksi että erikseen rikosoikeudellisen seuraamuksen kohteeksi. Sen jälkeen Euroopan ihmisoikeustuomioistuin katsoi, että tämä on vastoin niin sanottua ne bis in idem -sääntöä eli tämä on vastoin kaksoisrangaistuksen kieltoa, ja niinpä Suomenkin lainsäädäntöä muutettiin niin, että verokonnalle seuraa vain toinen näistä rangaistuksista. Ja varmasti Suomessa ihmisoikeusjuristit pitivät bileitä sen kunniaksi, että näin taas [Välihuuto] ihmisoikeuksia onnistuttiin edistämään. Nyt Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on kuitenkin norjalaisen tapauksen kohdalla pitänyt mahdollisena, että seuraa sekä veronkorotus että rikosoikeudellinen sanktio, ja kysymys [Puhemies koputtaa] kuuluu, voitaisiinko ajatella vanhan hyvän systeemin palauttamista Suomessa käyttöön.

16.17 **Oikeusministeri Antti Häkkänen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Zyskowicz puuttuu ihan oikeaan kysymykseen. Monilla muillakin sektoreilla kuin vain verotuksessa on kaksoisrangaistavuuden kielto, ja tässä tapauksessa nyt täytyy myöntää ihan tässä salissa, että en ole tätä tuoretta ratkaisua vielä ehtinyt lukemaan niin hyvin kuin Zyskowicz, ja täytyykin perehtyä asiaan. Kaikki keinot, joilla verorikolliset pystytään täysimääräisesti tuomitsemaan niin Suomessa kuin maailmalla täytyy ottaa käyttöön niin Suomessa kuin Euroopassa.

16.18 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nämä Paratiisin paperit osoittavat, kuinka vakavasta ongelmasta on kysymys. On hyvä muistaa, että aina kun joku isokenkäinen välttelee veroja, muut veronmaksajat — tavalliset palkansaajat ja eläkkeensaajat — maksavat ne verot. Ja kyse on siitä, että tarvitaan toimia sekä EU:n että OECD:n tasolla. Mutta, arvoisa valtiovarainministeri Orpo, ei voi myöskään väheksyä niitä toimenpiteitä, joita jokainen maa ja jokaisen maan hallitus voi tehdä. Ja yksi, jolla tähän vaikutetaan, on itse asiassa juuri se, minkä Zyskowicz otti esiin: mikä on kiinnijäämisen riski? Mitä tapahtuu, mitä seuraa, jos saamme kiinni henkilön tai yrityksen, joka on kiertänyt veroja? Tulevatko silloin kunnon rangaistukset vai eivät? Ja nythän on tilanne, arvoisa valtiovarainministeri, että te olette esittänyt, että niitä seuraamuksia, jotka koituvat yrityksille tai henkilöille, kun he jäävät kiinni, lasketaan, veronkorotuksia alennetaan. Ja tässä olisi korjaamisen paikka. Arvoisa valtiovarainministeri Orpo: nyt, kun nämä Paratiisin paperit viimeistään osoittavat, että [Puhemies koputtaa] tälle asialle on tehtävä jotain, oletteko valmis harkitsemaan uudelleen tätä esitystänne?

16.19 **Valtiovarainministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on sama aihe, mikä oli pari viikkoa sitten täällä tunnilla, ja mielestäni edelleenkin teillä on tässä väärä käsitys. Meillä on tuotu eduskunnalle hallituksen toimesta iso verotuksen Valmis-hanke, jossa yhtenäistetään verotuskäytäntöjä ja myöskin seuraamuksia, ja virkamiesten näkemyksen ja oman näkemykseni mukaan nykyiseen käytäntöön ei ole tulossa muutoksia. Sen sijaan tänä päivänä sentyyppisissä tapauksissa, joita kuvasitte, verottajalla on hyvinkin paljon harkintaa, mutta me haluamme nyt selventää, millaiset seuraamukset mistäkin kysymyksestä tulee. Mutta jos on jättänyt veroja maksamatta ja siihen sisältyy rikos, sitä ei pääse kiertämään millään tavalla, rikoksesta joutuu vastuuseen. Lisäksi kaikki

verot on aina maksettava. Nyt on kyse siitä, että jos itse ilmoittaa — huomaa verotuksessa virheen ja ilmoittaa sen — niin silloin verottaja miettii, onko kyse rikollisesta toiminnasta vai pienestä virheestä, ja sen perusteella määräytyy [Puhemies koputtaa] tämä lisävero, ei siis mitään veronkevennystä vaan lisävero. Mielestäni te annatte tässä hieman väärää kuvaa, [Välihuutoja vasemmalta] varsinkin viime viikolla, kun te väititte tämän liittyvän aktiiviseen katumiseen, joka oli edustaja Rinteen ajama asia.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.2. Suullinen kysymys päästötavoitteista ja autoilun kustannuksista (Jari Ronkainen ps)
Suullinen kysymys SKT 152/2017 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Menemme seuraavaan kysymykseen. Edustaja Ronkainen.

Keskustelu

16.20 **Jari Ronkainen ps:** Arvoisa puhemies! Suomi on vastuuttomasti sitoutunut EU:n tiukimpiin liikennepäästötavoitteisiin, ja se uhkaa näkyä autoilun huomattavana kallistumisena. Suomi on jo etukäteen luottanut siihen, että hyvin epärealistiset tavoitteet toteutuvat, kun EU pakottaa autotehtaat tekemään vähäpäästöisiä autoja. Julkisuudessa olleiden tietojen mukaan näin ei ole kuitenkaan käymässä. Liikenne- ja viestintäministeri onkin jo puhunut muista keinoista tavoitteiden saavuttamiseksi. Silloin ollaan taas kerran suomalaisen autoilijan, työssä käyvän ihmisen, kukkarolla. Me perussuomalaiset emme voi tätä hyväksyä. Kysynkin arvoisalta ministeriltä: miten te varmistatte, että pitkien etäisyyksien Suomessa, jossa auto on monelle työntekijälle välttämätön, on jatkossakin varaa käydä töissä?

16.21 **Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi on sitoutunut erittäin kunnianhimoisiin ilmastotavoitteisiin ja sitä myöten myöskin sitoutunut siihen, että päästöjä vähennetään liikenteen osalta 50 prosentilla vuodesta 2005 vuoteen 2030 mennessä.

Näitä tavoitteita voidaan saavuttaa kolmella keskeisellä kokonaisuudella: sillä, että huolehdimme liikennejärjestelmän energiatehokkuudesta, sillä, että huolehdimme ajoneuvojen käyttövoimasta elikkä ajoneuvojen energiatehokkuudesta, ja sillä, että edistämme vaihtoehtoisten polttoaineiden käyttöä. Näistä yksi kokonaisuus on ajoneuvojen energiatehokkuus, jolla saavutetaan kuitenkin vain osa tästä tavoitteesta. Me olemme huolehtineet siitä ja sitoutuneet siihen, että myös autoilussa jatkossakin on hyvät mahdollisuudet edetä Suomessa ja että tuemme niitä ratkaisuja muun muassa romutuspalkkiolla ja myöskin sähköautojen hankintatuella, [Puhemies koputtaa] että saamme autokantaamme uudistettua ja autoilua tuettua.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ja nyt on mahdollisuus tehdä lisäkysymyksiä tähän aihealueeseen.

16.23 **Jari Ronkainen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen huolimaton neuvottelutaktiikka kansainvälisissä sopimuksissa ja vihreä, verotukseen perustuva ympäristövaikuttaminen tulevat suomalaisille kalliiksi. Te, arvoisa hallitus, luulette, että suomalaiset alkavat ostaa hybridejä ynnä muita sähkövempaimia. Voin kertoa, että monellakaan ei ole varaa uuteen autoon, vaikka mitä tehtäisiin. Ministereiden tuloluokassa nyt vain ollaan täysin irti tästä todellisuudesta. Teidän epärealistiset tavoitteenne liikenteen osalta uhkaavat jo koko teollisuutta ja sitä kautta suomalaisia työpaikkoja ja koko kansantaloutta. Kertokaa nyt, arvoisa ministeri, selvin sanoin, miten aiotte varmistaa, että koko Suomessa on jatkossakin mahdollisuus elää, asua, tehdä töitä ja yrittää.

16.24 **Asunto-, energia- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Liikenteen päästöjen alentamiseen, kuten ministeri Berner totesi, on monta tietä, ja tehokkain ja nopein tapa alentaa liikenteen päästöjä on sekoitevelvoite, jossa kaikkien ajoneuvojen, niin vanhempien kuin uudempienkin polttomoottorikäyttöisten ajoneuvojen, tankkiin tankatessa pistetään fossiilisen dieselin tai bensan sekaan uusiutuvaa komponenttia, ja se ei ole kukkarosta kiinni. Joka ainoa meistä tankilla käydessä saa silloin osan sitä uusiutuvaa ja osallistuu tähän liikenteen päästöjen alentamiseen.

Aivan oma lukunsa on sitten se, että liikenne tulee tulevaisuudessa sähköistymään. Sitä halutaan vauhdittaa tällä Bernerin mainitsemalla hankintatuella, mutta sielläkin se läpimurto tapahtuu vasta sitten, kun sähköautot ovat kuluttajalle yhtä edullisia hankkia kuin perinteiset polttomoottorikäyttöiset autot. [Eduskunnasta: Missä kaasuautot?]

16.25 **Sari Essayah kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen ilmasto- ja energiastrategiassa on mainittu, että päämääränä tulisi olla 50 000 kaasuautoa, ja tällä hetkellähän Suomessa on ainoastaan muutamia tuhansia kaasuautoja liikenteessä. Tämä osaltaan johtuu siitä, että meillä ei ole tarpeeksi tankkauspisteitä ja toisaalta että mielestäni hallitus ei ole tehnyt tarpeeksi sen eteen, että kaasuautojen hankinta tulisi kuluttajalle houkuttelevammaksi. Nyt tässä hallituksen esityksessä on tämä konversiotuki, mutta olisiko mahdollista, että aivan vastaavalla tavalla kuin tällä hetkellä hankintatukea annetaan sähköautoille annettaisiin myöskin kaasuautoille? Biokaasu, joka on puoliksi sekoitteina tässä kaasuseoksessa, on ilmastoystävällistä, ja siinä mielessä, jos ajatellaan vaikka maaseudun elinkeinoja, olisi äärimmäisen tärkeää, että siellä voitaisiin näitä tankkauspisteitä ottaa käyttöön ja sitä kautta elvyttää maaseudun elinvoimaa ja toisaalta saada sitten näitä kaasuautoja liikenteeseen. Muutoin meillä on muna—kana-ongelma: ei ole tankkauspisteitä, kun ei ole autoja, ja ei ole autoja, [Puhemies koputtaa] kun ei ole tankkauspisteitä.

16.26 **Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Essayah on aivan oikeassa siinä, että meillä on monta keinoa, joilla me pystymme tukemaan ajoneuvojen käyttövoiman energiatehokkuutta, joista yksi on myöskin kaasuauto ja siihen liittyvä tavoite, 50 000 autoa vuoteen 2030 mennessä.

Tässä kohtaa parlamentaarisen työryhmän yhtenä lopputuloksena oli se, että tuetaan nyt sähköautojen hankintaa, koska siinä hankintahinta on edelleen valtavan korkea suhteessa muihin alemmilla päästöominaisuuksilla varustettuihin ajoneuvoihin. Kaasuauto on hintatasoltaan hyvin lähellä muita energiatehokkaita diesel- ja bensiiniautoja, ja tästä syystä niitä ei nyt hankintatuessa lähdetä tukemaan.

Tämän lisäksi parlamentaarisessa työryhmässä on myöskin sovittu siitä, että edistämme sekä jakelutukea että latauspisteiden rakentamista. Näidenkin osalta työ on etenemässä, ja tämä valmistelu toteutetaan TEMin toimesta.

16.27 **Ari Jalonen sin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Liikennepolitiikassahan on tapahtumassa todella paljon, ja on erittäin hyvä, että Suomi on etunenässä kulkemassa kohti tulevaisuutta.

Otetaanpa vaikka sähköautot esimerkiksi: jos kotitalouksissa asetetaan katolle sähköpaneeli, auton akku toimii varavirtana koko kyseisen talouden sähköjärjestelmään ja tuottaa näin ollen hyötyjä myös sitä kautta yhteiskunnalle laajamittaisesti säätövoiman kautta ynnä muuta. Vastaavasti kaasupuolella biokaasutuotanto tuottaa paljon hyvää, kuten esimerkiksi maatalouden lannoitteen kautta. Ja nämä päästöt ylipäätänsä pienenevät hyvinkin paljon, kun uusi vähäpäästöisempi kalusto tulee käyttöön. Lisäksi tämä joukkoliikenteen tehostaminen on iso asia. [Puhemies koputtaa]

Tässä tapahtuu siis paljon, mutta komissio on tuonut ne päästörajansa nyt julki, ilman niitä tarkkoja rajoja. Miltä tämä näyttää [Puhemies koputtaa] nyt Suomen kannalta?

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Pidämme kiinni tästä minuutin vastausajasta.

16.28 **Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Komissio on todellakin eilen vasta oikeastaan tiedottanut tulevasta päätöksestään, ei vielä asetusta antanut julki. Näyttää siltä, että komission asetus tulee asettumaan niin, että vuoden 2030 osalta saadaan Suomen kannalta hyvät päästörajat ajoneuvojen osalta, ja etenkin hyvä on se, että saadaan myöskin välitavoite vuodelle 2025. Tämä tukee sitä, että autoteollisuus lähtee hakemaan kunnianhimoisia päästörajoja, ja sitä kautta myöskin mahdollistaa sitä, että saamme parempaa tarjontaa markkinoille. Tämä on yksi tärkeä osa sitä tavoitetyötä, jota EU:ssa olemme yhdessä ministeri Tiilikaisen kanssa tehneet.

16.29 **Ville Skinnari sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Näin talousvaliokunnan jäsenenä tietysti aluksi täytyy vähän ihmetellä perussuomalaisten tämänhetkistä kantaa, koska vielä viime keväänä, viime kesänä olitte tukemassa hallituksen energia- ja ilmastostrategiaa.

Autoteollisuus niin kansainvälisesti kuin täällä meillä Euroopassakin panostaa jatkuvasti enemmän sähköautoihin ja teknologian muutos on todella nopeaa. Tämä tarkoittaa myös sitä, että hinnat tulevat putoamaan.

Meillä Suomessa on paljon autoteknologian osaamista. Itse uskon, että meille syntyy paljon työpaikkoja, tutkimus- ja kehitysosaamista, ehkä kokonainen sähköautoklusteri, jollaista me emme vielä osaakaan nähdä. Olisinkin kysynyt ministeriltä: kuinka hallitus aikoo edesauttaa sitä, että Suomi on teknologiassa myös sähköautoilun ykkösmaa jatkossa?

16.30 **Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitoksia edustaja Skinnarille tästä kysymyksestä.

Suomella todellakin on erinomaista osaamista silloin kun puhutaan sähköistyvän liikenteen teknologiasta ja siihen liittyvästä osaamisesta. Sitä on kertynyt meillä VTT:ssä. VTT:stä on syntynyt spin-offeja, esimerkiksi Linkker, joka tuottaa sähköbusseja, joista päästään tekemään kokeiluja, esimerkkejä, ympäri maailmaa. Hienoa olisi myöskin, jos

meillä kaupungit osallistuisivat tähän kokeiluun ja mahdollistamiseen luomalla etenkin kaupunkiliikenteeseen sähköistä liikennettä joukkoliikenteen puolelle. Samanaikaisesti meidän latausinfraosaamisemme on erinomaisella tasolla, ja tämäkin näkyy erittäin hyvin muissa Pohjoismaissa.

Toivottavasti meillä saadaan sähköliikennettä, sähköistä liikennettä, edistettyä niin, että tätä osaamista saadaan myöskin kotimaassa entistä parempaan käyttöön. Teemme kaikkemme sen puolesta, että Suomen tavoite sähköisen liikenteen puolesta onnistuu, ja teemme niitä toimenpiteitä useammalla rintamalla.

16.31 **Olli-Poika Parviainen vihr** (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Minun mielestäni ja vihreiden mielestä ilmastonmuutos ei odota. Oikeastaan se ei ole mielipidekysymys, se on fakta. Näin ollen Euroopan unionin asettamat uudet päästötavoitteet esimerkiksi autoliikenteelle ovat välttämättömiä ja Suomen kannattaa ennemmin olla tässä voittajien joukossa ja satsata uusiin teknologioihin, kuten edustaja Skinnarikin puhui.

Me vihreät esitämme, sen lisäksi, että me tuemme näitä hallituksen hyviä esityksiä, myös määräaikaista viiden vuoden auto- ja ajoneuvoveron vapautusta uusille sähköautoille, jotta saamme markkinaa vauhditettua entisestään. Olemme kuitenkin sitä mieltä, että nämä parlamentaarisen liikennetyöryhmän esitykset ovat mitä parhaimpia.

Yksi osa tätä pakettia on vanhojen autojen romutuspalkkio, jossa on puhuttu jonkun verran. Sillä voidaan ohjata vanhan autokannan muuttumista tai vaihtamista uudempaan. Kysyisin ministeri Berneriltä: miten suhtaudutte ajatukseen, että jatkossa romutuspalkkion voisi maksaa myös joukkoliikennesetelinä?

16.32 **Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt olemme sopineet romutuspalkkion osalta yhdestä kokonaisuudesta vuodelle 2018. Lähtökohtaisesti suhtaudun avoimesti sellaisiin ratkaisuihin, jotka edistävät meidän ilmastotavoitteitamme liikenteen osalta. Haluan myöskin kiittää siitä hyvästä yhteistyöstä, jota parlamentaarisessa työryhmässä olemme saaneet tehdä. Senkin osalta vielä tämän parlamentaarisenkin työn aikana tulemme palaamaan vielä muihin keinoihin, muun muassa myöskin verotuksen kysymyksiin, siltä osin kuin ne ilmasto-ohjaukseen vaikuttavat. — Kiitos.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.3. Suullinen kysymys EU:n ja Suomen päästövähennystavoitteista (Ville Niinistö vihr)

Suullinen kysymys SKT 153/2017 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Otamme seuraavan kysymyksen. Edustaja Niinistö.

Keskustelu

16.33 **Ville Niinistö vihr:** Arvoisa puhemies! Suomalaiset odottavat hallitukselta toivoa luovaa ja kestävää tulevaisuutta rakentavaa politiikkaa. Suomalaiset odottavat hallituksel-

ta myös oikeudenmukaisuutta. Näitä toiveita ovat nakertaneet hallituksen leikkaukset koulutuksesta ja se, että perusturvan jäädytys ja leikkaukset köyhimmiltä jatkuvat myös ensi vuonna. Mutta niitä nakertaa myös se, että tulevaisuutta rakentavaa ilmastopolitiikkaa ei tehdä tarpeeksi. Sitä ei tehdä tarpeeksi liikennepolitiikassa mutta ei laajemmin muutenkaan.

Nyt tänä viikkona ja ensi viikkona on Bonnissa ilmastokokous, ja elämme vuosia, jolloin ilmaston lämpeneminen on karkaamassa käsistä niin, että tavoitteita ilmaston lämpenemisen pitämiseksi alle 2 asteessa, tai tavoitellaan jopa 1,5 asteen lämpenemisen rajaa, on hyvin vaikeaa saavuttaa nykyisillä EU:n ja Suomen päästövähennystavoitteilla. Eli nyt olisi tärkeätä, että Suomi nostaisi sitoumuksiaan — toisin kuin tämä hallitus on tähän mennessä tehnyt, eli leikannut ilmastorahoitusta jopa yli puolella ja ei ole löytänyt uusia päästövähennystavoitteita. [Puhemies koputtaa] Miten, ministeri Tiilikainen, onko Suomella annettavaa Bonnissa, niin että päästövähennystavoitteita kiristetään?

16.34 **Asunto-, energia- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kannattaa aina keskittyä siihen, mistä kulloinkin neuvotellaan. Edustaja Niinistön tuoma huoli ilmaston lämpenemisestä on huikean iso huoli, joka varmasti jaetaan tuolla Bonnissa laajasti.

Nyt on tärkeää edetä Pariisin sopimuksen toimeenpanossa, ja nuo ratkottavat kysymykset liittyvät siihen, miten pystymme seuraamaan ja raportoimaan mahdollisimman luotettavasti ja läpinäkyvällä tavalla eri maitten päästöjä erilaisista lähteistä, jotta tuo kuva tarvittavista toimista ilmastonmuutoksen pitämiseksi siedettävissä rajoissa tarkentuu ja pystytään arvioimaan tehtyjen toimenpiteiden ja eri maitten antamien lupausten vaikutusta. Myös EU:ssa on tärkeää, että nuo Pariisin sopimuksen lupaukset miinus 40 prosentin päästövähennyksistä saatetaan ensin lainsäädäntöön ja voimaan, ja muutaman vuoden kuluttua tulevat sitten ne kierrokset, joissa arvioidaan tarkemmin lisätoimien tarvetta.

Mitä tulee ilmastorahoitukseen, [Puhemies koputtaa] Finnfund toimii aktiivisesti silläkin saralla.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Nyt on mahdollista tehdä tähän lisäkysymyksiä.

16.35 **Ville Niinistö vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tosiaan tilanne on se, että meillä on nyt kolme ennätyslämmintä vuotta takana, 2014—2016 ovat mittaushistorian lämpimimpiä vuosia. Äärimmäiset sääilmiöt ovat lisääntyneet, ja on tilastollinen fakta, että tämä aiheuttaa jo merkittävästi taloudellista haittaa globaalisti, ja nämä haitat vain kasvavat vuosi vuodelta. Eli se, että nyt toimitaan lähivuosina ja päästövähennysten tahtia kiristetään, on ihmisten hyvinvoinnin etu, se on talouden etu, ja ne maat, jotka sitä ovat ensimmäisten joukossa tekemässä, hyötyvät siitä myös kestävän talouden ja hyvinvoinnin rakentamisessa omille kansalaisilleen. Että se on myös parasta köyhyyden torjumisen ja eriarvoistumisen torjumisen politiikkaa, jos me osaamme luoda näitä työpaikkoja nyt Suomeen. Siksi haluankin kysyä hallitukselta: kun me tiedämme jo, että vuoden päästä Puolassa arvioidaan, riittävätkö nykyiset sitoumukset, ja me tiedämme suurella todennäköisyydellä, että EU:nkaan antamat sitoumukset eivät riitä ja että mitä aikaisemmassa vaiheessa päästövähennyksiä tehdään, sitä edullisemmaksi ne tulevat pitkällä aikavälillä, niin onko Suomi valmis tarkastelemaan omia toimiaan tänä ja ensi vuonna [Puhemies koputtaa] kohti Puolan kokousta vuoden päästä?

16.37 **Asunto-, energia- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensin täytyy aina varmistaa se, että teemme mitä olemme jo luvanneet, ja tässä kohtaa Suomi toimeenpanee Pariisin sopimusta ja EU:n antamia lupauksia ja Suomen omia lupauksia hyvin tarmokkaasti. Olemme uudistaneet energia- ja ilmastostrategian jo vuosi sitten, asettaneet maailmanlaajuisesti kunnianhimoiset tavoitteet nostaa uusiutuvan energian osuus yli 50 prosenttiin, luopua kivihiilen energiakäytöstä kokonaan, puolittaa fossiilisen öljyn käyttö ensi vuosikymmenellä. Nämä ovat erittäin arvostettavia, hyviä tavoitteita. Lisäksi jokin aika sitten hallitus toi eduskunnan käsittelyyn päästövähennyssuunnitelman, ilmastosuunnitelman ilmastolain mukaisesti, miten seuraavalla vuosikymmenellä vähennämme niitä päästöjä, mitä syntyy asumisesta, liikenteestä ja niin edelleen.

Näissä kysymyksissä, aivan kuten edustaja kysyy, edelläkävijyys ja yritysten rooli on erittäin tärkeä, ja olen ylpeä suomalaisista yrityksistä, jotka esimerkiksi [Puhemies koputtaa] Kansainvälisen energiajärjestön kokouksessa parina viime päivänä esiintyivät ja kertoivat omista suunnitelmistaan.

16.38 **Silvia Modig vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Bonnin ilmastokokouksesta on kuultu uutinen, että Syyrian delegaatti olisi ilmoittanut Syyrian halukkuudesta liittyä Pariisin sopimukseen. Kun Nicaragua on jo allekirjoittanut sen, näyttää siltä, että me olemme tilanteessa, jossa Yhdysvallat yksin, ainoana maana, on jäämässä Pariisin sopimuksen ulkopuolelle.

Tämä nostaa kysymyksen hiilitulleista taas ajankohtaiseksi. Hiilitullin ajatus on se, että tuontitavaroita verotettaisiin EU:n rajalla niiden päästöjen mukaan. Täällä olisi tasavertaiset kilpailuolosuhteet, ja se, joka ei välitä ilmastotyöstä, ei saisi siitä kilpailuetua. Tämä voisi myös luoda painetta Yhdysvaltojen suuntaan liittyä Pariisin ilmastosopimukseen. Kysyin teiltä tästä, ministeri Orpo, kevään puolella — suhtauduitte ajatukseen avoimesti, mutta sanoitte, että ette ole perehtynyt mutta aiotte perehtyä tähän hyvään ideaan. Kysymykseni olisi teille: oletteko kerennyt perehtyä, ja aikooko Suomi edistää tätä hiilitullien käyttöönottoa EU:ssa?

16.39 **Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Kai Mykkänen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on kauppapolitiikan alaan kuuluva kysymys. Tärkeätä olisi tietysti se, että me saisimme myös ne maat, jotka tällä hetkellä eivät ole mukana hiilen hinnoittelussa, siis päästökauppajärjestelmissä, siihen mukaan. Onneksi muun muassa Kiinassa monella alueella jo sovelletaan päästökauppaa, ja onneksi Yhdysvalloissa monet osavaltiot ovat itse asiassa lisänneet kunnianhimoa viimeisen vuoden aikana, eikä päinvastoin, ja uskon, että tämä etenee.

Kysymys siitä, että esimerkiksi Euroopan unioni asettaisi erillisiä hiilidioksidiarvioihin perustuvia tulleja vaikkapa tuontiteräkselle, on käytännössä kyllä erittäin vaikea, koska jos asettaisimme tämmöisen tullin, Kiina kertoisi heti, että kyllä heilläkin on päästökauppaa näillä ja näillä aloilla, kyllä Saksan teollisuus saa alennusta sähkön hinnasta ja niin edelleen. VTO-tuomioistuimessa tämäntyyppinen tulli kaatuisi mahdottomuuteensa aivan varmasti, jos rehellisiä ollaan. Mutta periaate on toki oikea.

Aikaisemmin täällä on puhuttu ilmastorahoituksesta, ja haluan sanoa, että kuva ei suinkaan ole niin synkkä kuin mihin edustaja Niinistö viittasi aiemmin. Käytännössä olemme juuri tehneet Suomen historian suurimman sopimuksen 500 miljoonan euron hankeputkes-

ta yhdessä Maailmanpankin kanssa, [Puhemies koputtaa] Finnfund on tehnyt 200 miljoonan euron sijoituspäätökset pääosin uusiutuvaan energiaan viimeisen vuoden aikana, ja tällä hallituskaudella tulemme laittamaan 0,5 miljardia uutta sijoitusmuotoista apua nimenomaan köyhimpien maiden puhtaan energian järjestelmiin.

16.40 **Leena Meri ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä otettiin esille jo aikaisemmin tämä, miten perussuomalaiset ovat suhtautuneet energia- ja ilmastostrategiaan, ja varmaan on jokaiselle itsestään selvä asia, että jokainen meistä on huolehtinut tulevaisuudesta, ympäristöstä ja luonnosta. Kyse on tietysti niistä keinoista ja siitä, millä työkaluilla sinne lopputulokseen päästään. Me peräsimme sitä, miten oikeudenmukaisesti ihmiset voivat osallistua näihin talkoisiin ja miten heitä tuetaan. Tuossa edustaja Ronkaisen kysymyksessä, johon en oikein itsekään tässä saanut vastausta, me kysyimme juuri näitä keinoja. Ollaan verottamassa polttoaineita ja vaikeuttamassa ihmisten työmatkoja, ja ei ole varaa vaihtaa autoa, joten kysyttiin niitä konkreettisia keinoja, miten tavallinen ihminenkin voisi osallistua ympäristönsuojeluun. Ei nyt ole kysymys siitä, että vastustettaisiin ympäristönsuojelua, vaan siitä, että ei ole välttämättä varaa vaihtaa sitä autoa. Että niitä konkreettisia keinoja en ole nyt [Puhemies koputtaa] oikein kuullut.

16.41 **Asunto-, energia- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten jo yritin täällä vastata, ja voin yrittää paremmin, jos viestissä oli epäselvyyttä, jokainen suomalainen, jolla on auto pihalla tai tallissa tai kadunvarressa, osallistuu ilmastotyöhön sitä mukaa kun nostamme myytävän polttoaineen sekoitevelvoitetta eli sitä, kuinka paljon siinä täytyy olla uusiutuvaa komponenttia. Joka ainoa autoilija pääsee tähän mukaan, olkoonpa se ajoneuvo vanha tai uusi. Jokainen voi valita pyöräilyn, kävelyn tai joukkoliikenteen siellä, missä ne ovat tarjolla arkisen liikkumisen välineinä. Moni suomalainen, jolla on mahdollisuus valita oman kotinsa lämmitysmuoto, on siirtynyt öljystä pois maalämpöön, pellettiin ja tämänkaltaisiin ratkaisuihin, ja myös kaukolämmön tuotannossa monet vastuulliset kaupungit ovat jo luopuneet fossiilisesta energiasta ja siirtyneet uusiutuvaan, jotta kotimme pysyisivät lämpiminä [Puhemies koputtaa] ilman päästöjä.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.4. Suullinen kysymys hallituspohjan muutokseen liittyvistä tapahtumista (Li Andersson vas)

Suullinen kysymys SKT 154/2017 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Otamme seuraavan kysymyksen. Edustaja Andersson.

Keskustelu

16.43 **Li Andersson vas:** Arvoisa puhemies! Monet suomalaiset ihmettelivät kesällä sitä tapaa, miten hallitustyöskentelyä perussuomalaisten erottamisen jälkeen jatkettiin sellai-

sen ryhmän kanssa, jota kukaan suomalainen ei ollut vaaleissa äänestänyt. Silloin monet kysyivät, oliko tähän uuteen hallituspohjaan varauduttu hallituksessa etukäteen. Pääministeri Sipilä, kesäkuussa te sanoitte valtioneuvoston tiedonannossa uudesta hallituspohjasta, että tällaista keskustelua ei ole ollut olemassa ja että te kuulitte sunnuntai-iltana ensimmäisen kerran jotakin mietintää. Julkisuudessa on nyt esitetty väitteitä, joiden mukaan tämä ei pidä paikkaansa. Nämä väitteet ovat sen verran vakavia, että vasemmistoliiton eduskuntaryhmä pitää äärimmäisen tärkeänä, että tähän asiaan nyt saadaan selvyys koko eduskunnan edessä. Pääministeri Sipilä, seisotteko edelleen kesäkuussa eduskunnalle antamanne lausunnon takana?

16.44 **Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vastasin 19. päivä kesäkuuta tähän samaan kysymykseen ja seison täsmälleen sen saman vastauksen takana edelleenkin.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Nyt on mahdollisuus tehdä lisäkysymyksiä tähän kysymykseen.

16.44 **Li Andersson vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri Sipilä, jos te seisotte täsmälleen tämän lausunnon takana edelleen ja kuulitte ensimmäisen kerran mietintää tästä uudesta hallituspohjasta vasta sunnuntaina illalla, niin mistä te keskustelitte perussuomalaisten valtiosihteerin kanssa hänen vieraillessa Kesärannassa sunnuntaina päivällä?

Tänä aamuna kansanedustaja Tiina Elovaara on sanonut, että perussuomalaisten valtiosihteeri tapasi Sipilän Kesärannassa perussuomalaisten puoluekokouksen aikana sunnuntaina ja poistui tapaamisesta piiloutuneena auton takakonttiin, [Naurua] koska oli liian suuri riski tietovuodosta kansanedustajien siirtymisestä. Jos kerran ei ole mitään salattavaa tai mitään salamyhkäistä tapaamiseen liittyen, niin miksi te pääministerinä uskotte, että valtiosihteeri päätti lähteä Kesärannasta auton takakonttiin piilotettuna, vaikka olikin kävellyt omin jaloin ulos teidän välisestä palaveristanne? [Puhemies koputtaa]

16.45 **Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuossa kysymyksessä oli tosiaankin silloin, tiesikö hallitus tai oliko hallituksella jotakin tietoa ennen perussuomalaisten puoluekokousviikonloppua tästä, että puolue voisi hajota kahtia. Ei ollut. Tämä oli vastaukseni kysymykseen. Mitään sellaista tietoa ei ollut.

Tapasin valtiosihteeri Virtasen Kesärannassa, niin kuin olen aikaisemminkin kertonut, ja keskustelimme siitä, miltä perussuomalaisten tilanne näyttää. Se oli siis sen viikonlopun jälkeen, puoluekokouksen jälkeen tapahtuva tapaaminen. Siitä, millä tavalla Virtanen on poistunut Kesärannasta tuosta kokouksesta, [Naurua] valitettavasti en tiedä muuta kuin että hän kokoushuoneesta poistui kyllä omin jaloin kävellen. [Naurua] Tapaan kyllä saattaa omat lapseni autoon ja varmistaa, että he lähtevät siitä, mutta en tiedä, miten Virtanen on sitten poistunut Kesärannasta eteenpäin. [Naurua — Puhemies koputtaa]

16.46 **Anna-Maja Henriksson r** (vastauspuheenvuoro): Värderade talman, arvoisa puhemies! Ensin meillä oli avokonttori, sitten oli U-käännös ja nyt on sitten tämä takakontti. [Naurua] Mutta ehkä se kaikkein keskeisin kysymys kuitenkin Suomen kannalta on hallituksen tämänhetkinen toimintakyky.

Pääministeri Sipilä, sanoitte hallitusneuvottelujen jälkeen, että hallituksenne on kuin yhtä suurta puoluetta. Nyt kaksi ja puoli vuotta myöhemmin vaikuttaa siltä, että hallitus on kolmen tai ehkä kahden ja puolen puolueen löyhä yhteenliittymä, jossa kaikki puuhaavat vähän omiaan. Ainakin tämän kuvan saa, kun seuraa hallituspuolueitten viestintää. Otetaan nyt esimerkiksi sote-uudistus: vähän väliä saamme lukea eri tulkintoja sote-uudistuksen sisällöstä ja hallituksen linjauksista, viimeksi eilen Maaseudun Tulevaisuuden mielipidepalstoilla.

Mutta, arvoisa pääministeri, tärkeä kysymys [Puhemies koputtaa] on se, mikä on hallituksen tämänhetkinen toimintakyky. Vad är regeringens funktionsförmåga?

16.47 **Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on paljon tärkeämpi kysymys kuin se, miten Virtanen poistui Kesärannasta. [Naurua] Se on selvä asia.

Hallituksen toimintakyky on erinomaisen hyvä. Olen sen sanonut monessa haastattelussa tuon kesän tapahtuman ja siitä käydyn keskustelun jälkeen. Hallituksen toimintakyky on hyvä, ja olen sitä mitannut sillä, että monesti kun kausi kääntyy loppua kohden, uudistamisen halu ja into tahtoo lopahtaa ja tehdään varovaisesti päätöksiä eteenpäin. Tästä ei näkynyt budjettiriihessä merkkiäkään, joten vastaukseni kysymykseenne on se, että hallituksen toimintakyky on hyvä.

16.48 **Simon Elo sin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vanha viisaus on, että hallituksessa olo on epämiellyttävää mutta vielä epämiellyttävämpää on oppositiossa olo, ja kun kuuntelee opposition kritiikkiä, joka keskittyy lähinnä siihen, kuka oli kontissa ja kuka ei, niin huomaa, että [Välihuutoja vasemmalta] katkeria kyyneliä virtaa, kun ei ole itse hallituksessa päättämässä asioista. [Välihuutoja vasemmalta]

Oleellista on se, mitä pääministeri on sanonut ja minkä hän vahvisti nyt, eli mitään ennakkosuunnitelmaa ei ole ollut, minkä myös valtiovarainministeri Orpo tänään vahvisti — mistä kiitän — ja minkä meidän ministerimme Jussi Niinistö on sanonut MTV Uutisextra -ohjelmassa. Tämä on täysin selvää. Tälle puheelle ei ole katetta. Se, mille on katetta, on se, että hallitus jatkaa hyvää työskentelyään, ja Sinisestä tulevaisuudesta tulee puolue riippumatta siitä, mitä meitä vastustavat tahot ja pahat kielet ovat sanoneet.

Mutta kysyn arvoisalta pääministeriltä: Miten luonnehtisitte näitä kahta päivää silloin kesäkuussa, kun tämä uusi hallituspohja muodostui? Mitä se vaati, että päästiin niin nopeassa aikataulussa kuin päästiin [Puhemies koputtaa] siihen tulokseen, että hallitus pystyi jatkamaan hyvää työtä?

16.49 **Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se, mitä se vaati siinä loppumetreillä, oli se, että saimme hallituspuolueina, eduskuntaryhminä, kokoomus ja keskusta, vakuutuksen siitä, että nyt tämä uusi muodostunut ryhmä tulee seisomaan hallitusohjelman takana ja antaa hallitukselle, sen ministereille, täyden tukensa. Se oli se vaatimus, jota odotin silloin, kun nämä tiistaipäivän tapahtuvat olivat. Tiistaina saimme sitten varmistuksen asialle, ja sitten sen mukaisesti toimimme tuon tiistaipäivän kuluessa — 14.30 suurin piirtein oli kello tiistaina, kun soitin teille, arvoisa edustaja Elo, ja sain viimeiset varmistukset asiaan.

16.50 **Antti Rinne sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei tämän asian käsittely täällä eduskunnassa mikään naurun asia ole. Kysymys on siitä, miten kansalaiset voivat luottaa ja suhtautua demokratiaan ja parlamentaariseen toimintaan.

Nyt on käynyt selville, että valtiosihteeri Virtanen ja valtiosihteeri Nevamäki ovat kummatkin puhuneet jollakin tavalla muunneltua totuutta tämän asian yhteydessä, liittyen tapahtumiin tuolla pääministerin virka-asunnolla Kesärannassa.

Kyllä tämä kaikki tapahtunut näyttää sen, että demokratian kannalta, parlamentaarisesta näkökulmasta, olisi ollut tärkeää tuossa tilanteessa viheltää peli poikki, käydä neuvottelut ja ehkä sitten päätyä tähän lopputulokseen, tähän ratkaisuun.

Te olette kyllä omalla toiminnallanne, pääministeri Sipilä, koko tämän episodin yhteydessä aikaansaanut lisää epäluottamusta ja demokratian kunnioituksen puutetta kansalaisissa tämän toimintanne johdosta. Miten te itse näette tämän: onko toimintanne vahvistanut kansalaisten luottamusta demokratiaan ja suomalaiseen parlamentaariseen toimintaan?

16.51 **Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Keskeisenä osana näitä maanantain ja tiistain tapahtumia oli luonnollisesti se, että varmistamme sen, että toimimme siinä täsmälleen ottaen tarkasti perustuslain mukaisesti, ja näin myöskin teimme. [Antti Rinteen välihuuto] Teimme sen usean oikeusoppineen toimesta, [Antti Rinne: Lisäsittekö luottamusta?] ja myöskin oikeuskansleri on tähän sitten jälkikäteen kertonut kantanaan, että siinä mentiin täsmälleen niin kuin pitääkin.

Siihen, oliko tämä parlamentarismin oppien mukaista: Ensinnäkin laillisesti oli. Toiseksi prosessina olisin toivonut, että silloin kun asia oli auki, kaikki puolueet olisivat suhtautuneet avoimesti siihen, että neuvotellaan ja käydään läpi. Saimme useita viestejä julkisuuden kautta, että emme ole valmiita keskustelemaan uudesta hallituspohjasta muuten kuin vaalien kautta.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Tähän asiaan vielä yksi lisäkysymys. Edustaja Andersson.

16.52 **Li Andersson vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Juuri kuten edustaja Rinne tässä sanoi, kyse on luottamuksesta politiikkaan ja myöskin meidän poliittiseen järjestelmäämme, demokratiaan ja niihin lausuntoihin, jotka poliittiset päättäjät tässä maassa antoivat. Kyllä kaikki puolueet suhtautuivat avoimesti neuvottelujen käymiseen siinä vaiheessa, kun tästä keskusteltiin. En usko, että edes perussuomalaisten valtiosihteeri niin hyvin viihtyy auton takakontissa, että hän ihan huvin vuoksi olisi sinne piiloutunut, kun lähti Kesärannasta. Ja tämä asian käsittely tällä foorumilla on tärkeää juuri sen takia, että pitää saada selvyyttä siihen, pitävätkö nämä julkisuudessa esitetyt vakavat väittämät paikkansa vai eivät. Arvoisa pääministeri, minä tulkitsin nyt puheenvuoronne niin, että teillä kyllä oli tietoa näiden kansanedustajien suunnitelmista siirtyä toiseen ryhmään jo viikonlopun aikana. Pitääkö tämä paikkansa?

16.53 **Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vastasin tähän kysymykseen täällä sillä tavalla, että sunnuntai-iltana sain ensimmäisiä merkkejä siitä, että jotain liikehdintää on. [Mika Niikon välihuuto] Ihan samalla tavalla vastaan edelleenkin: mitään täsmällistä ei ollut vielä sunnuntainakaan tiedossa. [Paavo Arhinmäen välihuuto] Ja silloin kun täällä eduskunnassa tästä asiasta keskusteltiin, kysymys kuului, tiesim-

mekö etukäteen, ennen perussuomalaisten puoluekokousta, tämmöisestä suunnitelmasta, ja vastaus oli, että emme tienneet. Vastasin samassa vastauksessani 19. päivä kesäkuuta tältä paikalta, tai sieltä väliaikaiselta paikalta, että en tiennyt siitä etukäteen, sunnuntai-iltana saimme joitakin viitteitä, että liikehdintää on tapahtumassa, mutta mitään konkreettista emme [Puhemies koputtaa] sunnuntainakaan asiasta tienneet. Eli vastaukseni siihen, [Puhemies koputtaa] puhuinko totta täältä, on, että puhuin totta.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Myönnän vielä yhden lisäkysymyksen. — Edustaja Niikko.

16.55 **Mika Niikko ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä puhutaan perussuomalaisista ikään kuin perussuomalaiset eivät olisi itse paikalla, [Eduskunnasta: Kyllä näyttää olevan!] ja hyvä, että tuli puheenvuoro tännekin päin. [Eduskunnasta: Niinpä!] Tätä olisin kysynyt, kun, pääministeri, mainitsitte, että haitte sitoutumista hallitusohjelmaan. Itse olen ainakin ymmärtänyt niin, että perussuomalaiset olivat sitoutuneet edelleenkin jatkossa hallitusohjelmaan ja nimenomaan vaativat siellä, että pidetään kiinni hallitusohjelman kirjauksista, kuten vaikkapa maahanmuutto-ohjelmista ja -toimenpiteistä. Elikkä tässä viestissä ja mielikuvassa kansalle siitä, että perussuomalaiset eivät olleet enää yhteistyökykyinen puolue: kysehän oli puhtaasti vain siitä, että väärä puheenjohtaja voitti vaalit hallituksen näkökulmasta. [Leena Meri: Kyllä, aivan näin!] Tämä täytyy rehellisesti sanoa, tämä oli se teidän syynne laittaa perussuomalaiset pois hallituksesta, ja siinä mielessä se ei ole demokratian mukaista toimintaa laisinkaan.

Vielä kysyn lopuksi: eikö siellä Kesärannassa lähes viikkoa ennen sitä puoluekokousta nimenomaan tällaisia supinoita käyty siellä sun täällä? [Välihuutoja] Ainakin semmoinen vilske siellä oli, [Puhemies koputtaa] mitä katselin siellä ympärilleni.

16.56 **Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tällaisia supinoita Kesärannassa ei ole ollut. Mutta sellaisia supinoita oli, niin kuin vastasin 19. päiväkin, että jos puheenjohtaja vaihtuu, niin voi olla, että joitakin edustajia lähtee johonkin toiseen ryhmään. Tällaisia puheita oli, niin kuin silloin vastasin 19. päivä.

Mistä tässä keskustelussa perussuomalaisten kanssa oli kysymys? Kyllä, puheenjohtaja Halla-ahon vastaus siihen, oletteko sitoutuneet hallitusohjelmaan, oli kyllä. Mutta keskustelimme valtiovarainministeri Orpon ja puheenjohtaja Halla-ahon kanssa myöskin arvoista ja siitä, löytääkö tämä hallitus uuden perussuomalaisten johdon kanssa sellaisen arvopohjan, että selviämme eteen tulevista kysymyksistä, puhuttiin sitten maahanmuutosta, puhuttiin EU-politiikasta, puhuttiin niistä eteen tulevista kysymyksistä, ja tästä asiasta [Puhemies koputtaa] emme tulleet vakuuttuneiksi, ja sen takia päätimme yhdessä lopettaa yhteistyön perussuomalaisen eduskuntaryhmän kanssa. [Leena Meri: Mistä ihmeen arvoista?]

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.5. Suullinen kysymys turvallisuudesta kouluissa (Mikaela Nylander r)

Suullinen kysymys SKT 155/2017 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ehdimme ottaa vielä yhden kysymyksen. Edustaja Nylander.

Keskustelu

16.57 **Mikaela Nylander r:** Arvoisa puhemies, värderade talman! Jokelan kouluammunnasta on kulunut kymmenen vuotta, ja varmasti jokainen meistä muistaa sen päivän ikuisesti. Mutta tapahtuneesta on muun muassa seurannut, että turvallisuus kouluissa ja oppilaiden hyvinvointi selvemmin ovat nousseet puheenaiheiksi, ja hyvä tietysti näin.

Tanken efter skolskjutningen var att skolpsykologerna skulle bli fler för att förebygga våldshandlingar. Elevvården skulle bli bättre och skolpsykologerna och kuratorerna fler, vilket också har skett. Men utgående från THL:s undersökning från 2015 framkommer det ändå att 10 procent av skolorna uppger att det inte finns till exempel skolpsykologtjänster.

Kysynkin vastaavalta ministeriltä: millä tavalla hallitus tällä kaudella parantaa koulujen turvallisuutta ja oppilaiden kokonaisvaltaista hyvinvointia, niin että Jokelan tapainen tragedia ei toistu?

16.58 **Opetusministeri Sanni Grahn-Laasonen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jokelan tragediasta on kymmenen vuotta, mutta ne asiat eivät pyyhkiydy mielestä vaan ovat vakavasti olemassa, ja lähtökohtaisesti kaikessa suunnittelussa, mitä koulutuspolitiikassa teemme, yksi keskeinen painopiste on varmistaa oppimisympäristöjen turvallisuus. Siihen liittyen meillä on tällä hetkellä opetus- ja kulttuuriministeriössä valmistelua. Tulemme kiinnittämään tulevina aikoina entistä enemmän huomiota siihen, että oppimisympäristöt ovat eri näkökulmista turvallisia, ja tulemme kiinnittämään huomiota myöskin turvallisuussuunnitelmiin ja -suunnitteluun, jotta syntyy hyvät käytännöt siihen, että turvallisuudesta kaikilla osa-alueilla huolehditaan, puhutaan sitten opiskelijoiden ja oppilaiden hyvinvoinnista, oppilas- ja opiskelijahuollosta, tai myöskin siitä koulutusympäristön turvallisuussuunnittelusta.

16.59 **Sisäministeri Paula Risikko** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Aivan totta, Jokelan tapahtumista on noin monta vuotta, kohtapuoliin tulee saman verran Kauhajoesta. Sen jälkeen, kun nämä järkyttävät tapahtumat tulivat, käytiin läpi nimenomaan opinahjojen fyysistä turvallisuutta, esimerkiksi miten poistumistiet ja kaikki huolehditaan. Elikkä siihen on tehty paljon työtä. Viittaan siitä syystä tähän, koska nyt on myös Euroopan komissio heränny tähän, että näihin julkisiin tiloihin pitää erityisiä turvallisuusmekanismeja rakentaa. Se on meillä nyt juuri tällä hetkellä sellaisena painopisteenä myöskin tuolla ministeriössä, ja on käynnistetty työ yleensä julkisten tilojen turvallisuuden parantamiseksi, komissionkin toivomuksesta. Mutta Suomessa on koulujen turvallisuuteen tehty paljon työtä.

Kysymyksen käsittely päättyi.

Kyselytunti päättyi.

3. Lakialoite laiksi Itsenäisyyden juhlavuoden lastensäätiön valtuuskunnan asettamisesta

Lakialoite LA 78/2017 vp Antti Kaikkonen kesk ym.

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sivistysvaliokuntaan.

Keskustelu

17.01 **Hannakaisa Heikkinen kesk:** Arvoisa herra puhemies! Meillä on kunnia esitellä lakialoite laiksi itsenäisyyden juhlavuoden lastensäätiön valtuuskunnan asettamisesta.

Yhteiskunnan tulevaisuuden keskeinen voimavara ovat lapset. Mitä paremmin koulutettuja, terveempiä ja tasapainoisempia lapset ovat, sitä varmemmin myös kansakunnan tulevaisuus on valoisa. Suomen lapset voivat nykyisin keskimäärin ja historiallisesti katsoen paremmin kuin koskaan. Samaan aikaan monien lapsuus on kuitenkin onneton ja vaikea. Kohentamisen varaa on paikoin paljonkin, ja myös hyvissä tapauksissa voidaan aina pyrkiä parempaan. Tukea tarvitaan yhä enemmän niin perheissä ja yhteisöissä kuin yhteiskunnassa laajemminkin. Lapsen aseman hyvän kehityksen tulee jatkua.

Eduskuntaryhmät, kaikki eduskuntaryhmät, pitävät tärkeänä, että eduskunta juhlistaa Suomen itsenäisyyden satavuotisuutta lasten hyvinvointia ja yhdenvertaista kehitystä tukevalla juhlapäätöksellä. Tällä päätöksellä tuettaisiin säätiötä, jonka tehtävänä on vaikuttaa lasten aseman kaikenpuoliseen kohentamiseen kehittämällä ja ylläpitämällä tätä tavoitetta tukevia hyviä toimintoja. Tuki on tarkoituksenmukaista suunnata paitsi lapsille myös lapsiperheille ja lasten kanssa työskenteleville viranomaisille ja palveluntuottajille.

Arvoisa puhemies! Lastensuojelun Keskusliitto ja sosiaali- ja terveysministeriö perustivat jo vuonna 1987 Itsenäisyyden juhlavuoden lastenrahaston säätiön, joka on viime vuosina pyrkinyt vastaamaan erityisesti edellä mainittuihin ongelmiin muun muassa arvioimalla ja levittämällä tieteelliseen näyttöön perustuvia menetelmiä, joita voidaan käyttää lasten hyvän kasvun ja vanhemmuuden tukena. Säätiön taloudelliset voimavarat ovat olleet vaatimattomat. Tieteelliseen näyttöön pohjautuvan vanhemmuuden tuen edistämistyöllä ja alan toimijoita verkostoimalla säätiö on kuitenkin kyennyt luomaan Suomeen uutta osaamista ja osoittanut näin toimintansa tarpeellisuuden lasten syrjäytymisen ehkäisyssä ja eriarvoisuuden vähentämisessä.

Juhlapäätöksen myötä eduskunta osallistuu Itsenäisyyden juhlavuoden lastensäätiön nimeksi muutettavan säätiön kehittämiseen. Tämä tapahtuu sekä kartuttamalla merkittävästi säätiön pääomaa, jolloin säätiö voi pääoman tuotolla turvata pitkäjänteisen toiminnan, että asettamalla säätiölle valtuuskunta. Tuon valtuuskunnan tehtävänä on seurata, tukea ja edistää säätiön toimintaa. Säätiön sääntöjen mukaan eduskunnan asettama valtuuskunta valitsee säätiön hallituksen jäsenet ja varajäsenet ja voi erottaa nämä kesken toimikauden.

Arvoisa herra puhemies! Uuden Itlan ensi työksi on suunniteltu kansallisen vanhemmuuden tuen ohjelman käynnistämistä. Se on mainio asia ja tukee lasten eriarvoistumisen estämistä. Eriarvoistumisen taustalla eivät ole pelkästään tulot vaan myös vanhempien

mahdollisuudet tukea lapsiaan. Esimerkiksi koulussa näkyy vanhempien taustan vaikutukset oppimistuloksiin. On välttämätöntä, että lasten kanssa työskentelevillä eri ammattialoilla on nykyistä paremmat välineet tukea vanhempia ja heidän hyvää vuorovaikutustaan omien lastensa kanssa. Lasten hyvinvoinnin kannalta se, että pystyy keskustelemaan oman vanhempansa kanssa ja kodin ilmapiiri on myönteinen, on aivan keskeistä, ja sitä Itla alkaa edistämään myös niin, että laajempaa, koko väestölle menevää viestintää vanhuuden merkityksestä ja arvosta lisätään.

Arvoisa puhemies! Keskusta näkee, että kaikkia lasten pulmia ei voi hoitaa varhaiskasvatusta lisäämällä, vaan tuen pitää mennä kotiin ja perheisiin myös. Kuuluisa taloustieteilijä James Heckmankin on todennut, että varhaiskasvatuksen investointeja vielä enemmän lasten hyvinvointiin vaikuttaa vanhemmuuden laatu ja sen tukeminen. Näen, että myös uudessa Itlassa siitä voidaan tehdä toimija, joka eri puoluerajat ja muutkin yhteiskunnan rajat ylittäen lähtee rakentamaan yhteistä tahtotilaa ja kansallista strategiaa lasten ja nuorten hyvinvoinnista.

Ministeri Annika Saarikko on myös tällaisesta tarpeesta puhunut jo aiemmin, ja kun sote-uudistuksen myötä tulee uudenlaisia toimintoja maakuntiin, niin mukaan tarvitaan näitä yhteen liimaavia tavoitteita ja visioita tekevä taho. Tämän strategiatyön tulee tietysti olla lapsen oikeuksiin perustuvaa ja YK:n lapsen oikeuksien sopimusta edistävää. Itlan työ voi viedä eteenpäin ja jatkaa nyt hallituksen kärkihankkeena käynnistettyä lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelmaa ja sitouttaa siihen yli puoluerajojen niin, että saadaan kansallista yhteistä tahtotilaa lasten ja nuorten hyvinvoinnin puolesta.

Arvoisa puhemies! On todella hienoa, että tämä lakialoite on täällä ja se on kaikkien eduskuntapuolueitten allekirjoittama. Tässä keskeisenä on se, että Itlaan muodostetaan valtuuskunta ja se saa huomattavan, enintään 50 miljoonan euron arvoisen pääoman, jonka turvin se voi tehdä nykyistä vahvemmin ja vaikuttavampaa työtä lasten ja lapsiperheiden hyväksi.

17.07 **Johanna Ojala-Niemelä sd:** Arvoisa herra puhemies! Kansainvälisesti vertaillen suomalaiset lapset ja nuoret voivat keskimäärin hyvin, mutta samaan aikaan eriarvoistuminen on huolestuttavaa. Sadan yläkouluikäisen nuoren joukossa kahdeksan ei pysty juuri koskaan keskustelemaan vanhempiensa kanssa asioistaan ja neljä näkee vanhempansa humalassa viikoittain. Fyysinen kuritusväkivalta ja muu kaltoinkohtelu ovat vuosien myötä vähentyneet, mutta niiden kitkeminen pois vaatii edelleen toimenpiteitä. Lasten ja nuorten mielenterveys on kansanterveydellisesti tärkeä kysymys tulevaisuuden kannalta, ja se kietoutuu erottamattomasti perheiden tilanteisiin ja vuorovaikutussuhteisiin. Lasten ja vanhempien mielenterveysongelmia hoidetaan usein erillään toisistaan tai lapsia ei oteta huomioon vanhempien mielenterveyden hoidossa.

Suomessa myös sijoitetaan lastensuojelutoimena enemmän lapsia kotinsa ulkopuolelle kuin missään muussa Pohjoismaassa. Taustalla on usein epäonnistuneita ja lapsen tarpeisiin sopimattomia kasvatuskäytäntöjä sekä perheiden ristiriitoja. Ongelmat periytyvät usein sukupolvelta toiselle. Arjen kiire, työelämän paineet ja stressi aiheuttavat vaikeuksia myös muuten hyvinvoivissa perheissä. Syntyvyys on tällä hetkellä Suomessa historiallisen alhaista, ja perheellistymisen kynnys on uusimman perhebarometrin mukaan korkein heikoimmassa taloudellisessa asemassa oleville. Vanhemmuus koetaan usein liian vaativaksi tehtäväksi. Monilla vanhemmilla ei ole toimivia läheisverkostoja, joilta saa apua ja tukea.

Tämän vuoksi on tärkeää, että kaikkien vanhempien saatavilla on myös kynnyksetöntä vertaistukea.

Kasvatukseen kohdistuu tänään julkisessa keskustelussa ennennäkemätön kiinnostus. Tukea tarvitaan pienten lasten vanhempien lisäksi myös esimerkiksi murrosiässä. Perheet ovat entistä monimuotoisempia, mikä tuo myös omat tarpeensa vanhemmuuden tukeen ja ammattilaisten osaamiseen. Monimuotoisten perheiden kirjoa ovat esimerkiksi eroperheet, uusperheet, yksinhuoltajaperheet, maahanmuuttajaperheet, sateenkaariperheet, adoptioperheet tai sijaisperheet.

Sosiaali- ja terveyspalvelu-uudistus on tuomassa lisää haasteita perheiden hyvinvoinnin tukemiseen. Uudistuksessa sivistys- ja sote-palvelut erotetaan hallinnollisesti toisistaan kunnan ja maakunnan vastuulle. On tärkeää tukea jatkuvuutta ja yhteistyötä varhaiskasvatuksen, koulutoimen ja sosiaali- ja terveyspalveluiden välillä. Esimerkiksi lasten käytöshäiriöiden, koulurauhaongelmien ja kiusaamisen juurisyiden ratkomiseen tarvitaan usein koko perhe mukaan. Siksi vanhemmuuden tuen vaikuttavia menetelmiä tarvitaan sekä sivistys- että sosiaali- ja terveystoimen käyttöön. Nykyinen käytössä olevien menetelmien valikko on kirjava. Olisikin tärkeää varmistaa niin maakuntien, kuntien, järjestöjen kuin seurakuntien käyttämien menetelmien laatua ja vaikuttavuutta.

Arvoisa puhemies! Kuten kaikki eduskuntaryhmät myös SDP:n eduskuntaryhmä pitää tärkeänä, että eduskunta juhlistaa Suomen itsenäisyyden 100-vuotisuutta lasten hyvinvointia ja yhdenvertaista kehitystä tukevalla juhlapäätöksellä. Tämä toteutetaan tukemalla Itsenäisyyden juhlavuoden lastenrahaston säätiötä sekä kartuttamalla merkittävästi säätiön pääomaa, jolla voidaan turvata pitkäjänteinen toiminta.

Juhlapäätöksen myötä eduskunta osallistuu säätiön kehittämiseen muun muassa asettamalla tälle valtuuskunnan, jota tämä lakialoite koskee. Valtuuskuntaan valitaan 9 jäsentä sekä yhtä monta varajäsentä. Vastaavanlaisia eduskunnan valitsemia useampijäsenisiä toimielimiä ovat muun muassa Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunta, pankkivaltuutetut ja Yleisradio Oy:n hallintoneuvoston jäsenet.

Tämän lakialoitteen takana on pitkä, lähes vuoden kestänyt työ. Olen ollut itse tämän juhlapäätöstoimikunnan jäsenenä. Meillä oli aina ideariihiä tämän ajatuksen taustalla, mutta aika nopeasti löydettiin yhteinen sävel tuossa työryhmässä ja kristallisoitui, että halutaan, että tämän juhlapäätöksen kohteena ovat lapset ja nuoret ja niiden tulevaisuus.

17.12 **Simon Elo sin:** Arvoisa puhemies! Suomen itsenäisyyden satavuotisjuhlavuonna haluamme erityisesti panostaa tulevaisuuteen. Sininen eduskuntaryhmä kannattaa lämpimästi tätä kaikkien eduskuntaryhmien yhteistä aloitetta, lakialoitetta, jolla edistetään pienten lasten ja lapsiperheiden hyvinvointia. Lakialoitteella tuetaan lapsia ja lapsiperheitä Itsenäisyyden juhlavuoden lastensäätiön kautta. Säätiötä rahoitetaan 50 miljoonalla eurolla ja sille asetetaan valtuuskunta, joka seuraa, tukee ja edistää säätiön toimintaa. Pidämme tärkeänä, että lasten hyvinvointiin panostetaan. Tämä on tärkeää ja järkevää tehdä jo olemassa olevan säätiön kautta, ei lähdetä luomaan uutta säätiötä.

Arvoisa puhemies! Itsenäisyyden juhlavuoden lastensäätiön tarkoituksena on edistää lasten ja lapsiperheiden hyvinvointia sekä tukea kasvatusta ja vanhemmuutta. Suuri osa säätiön tarjoamista neuvonta- ja tukipalveluista on tarkoitus pitää jatkossakin maksuttomina ja internetpohjaisina. Lasten ja lapsiperheiden lisäksi tukea suunnataan myös lasten kanssa työskenteleville viranomaisille ja palveluntuottajille. Säätiö voi esimerkiksi kouluttaa ja jakaa tietoa lasten kanssa työskenteleville, julkaista tutkimuksia ja selvityksiä sekä

myöntää apurahoja ja avustuksia tieteelliseen tutkimukseen. Sininen eduskuntaryhmä pitää hyvänä, että säätiö pyrkii edistämään palveluiden kehittämistä tieteelliseen näyttöön pohjautuen. Yhteiskunnassamme tehdään paljon korkeatasoista tutkimusta, ja pidämme tärkeänä, että tätä tutkimustietoa hyödynnetään kansalaisten hyvinvoinnin ja tasa-arvon edistämiseksi.

Arvoisa puhemies! Juhlavuonna olemme halunneet panostaa erityisesti lapsiin, niin kuin edustaja Ojala-Niemelä tässä hyvin toi esille, sillä haluamme, että Suomen seuraavat sata vuotta saavat hyvän alun. Tavoitteena on, että Itsenäisyyden juhlavuoden lastensäätiötä tukemalla lasten syrjäytymistä kyetään entistä paremmin ehkäisemään ja eriarvoisuutta vähentämään. Mitä paremman alun suomalaiset lapset saavat, sen paremmin suomalainen yhteiskunta voi seuraavan sadan vuoden päästä. Kun perheet voivat hyvin, Suomi voi hyvin.

Annamme täyden tukemme käsillä olevalle lakialoitteelle, ja haluankin kiittää työryhmän jäseniä hyvästä työstä ja erittäin konkreettisesta, kannatettavasta aloitteesta.

17.15 **Mirja Vehkaperä kesk:** Arvoisa puhemies! Kaikilla ei mene lujaa, kaikki eivät ole mukana yhteiskunnassamme. Se on huolestuttavaa. Huostaanottojen määrät kasvavat, lasten psyykkiset oireet myöskin kasvavat. On väsyneitä vanhempia ja on perheitä, jotka tarvitsisivat jokapäiväiseen elämiseen apua. Yhteiskunnan on tuettava lapsia ja perheitä. On tärkeä miettiä, miten tälle kaikelle negatiiviselle kehitykselle saataisiin stoppi — miten voisimme ennalta ehkäistä ongelmia ja oireita, eikä vain aina lääkitä niitä?

Suomen voimavarana ovat lapset ja tulevat sukupolvet. Siksi on tärkeää: esimerkiksi kun tiedämme sen todellisuuden, että syntyvyys Suomessa laskee ja toisaalta perheiden toivottu lapsilukumäärä ei toteudu, niin miten tämä yhtälö oikein toimii? Haluamme, että tulevat lapset ja tulevat nuoret kasvaisivat entistä rikkaammassa Suomessa, jossa kaikista pidetään huolta. Siksi Suomen 100-vuotisen itsenäisyyden tuleva juhlapäätös eduskunnassa tulee olemaan oikeansuuntainen. On hienoa, että kaikki salin eduskuntaryhmät ovat pitäneet tärkeänä, että eduskunta juhlistaa Suomen itsenäisyyden 100-vuotisuutta lasten hyvinvointia ja yhdenvertaista kehitystä tukevalla juhlapäätöksellä, aivan itsenäisyyspäivän alla. Päätöksellä tuettaisiin säätiötä, jonka tehtävänä on vaikuttaa lasten aseman kaikenpuoliseen kohenemiseen kehittämällä ja ylläpitämällä tätä tavoitetta tukevia hyviä toimintoja. Tuki on tarkoituksenmukaista suunnata paitsi lapsille myös lapsiperheille ja lasten kanssa työskenteleville viranomaisille ja palveluntuottajille.

Arvoisa puhemies! Juha Sipilän hallituksessa istuu historiallisesti perheministeri, jonka salkkuun kuuluu lasten, perheiden ja nuorten asioiden tukeminen. Ministeri Annika Saarikko on johdonmukaisesti tehnyt työtä perheiden hyvinvoinnin parantamiseksi. Vaalikauden aikana on tehty hyviä päätöksiä, joista esimerkkinä on sosiaaliturvan parantaminen. Perhevapaauudistus on juuri meneillään, jota tehdään erittäin kunnianhimoisesti. Pieni- ja keskituloisten perheiden päivähoitomaksuja on alennettu niin, että lähestulkoon 7 000 perhettä on tullut maksuluokkaan nolla, jolloin ei päivähoitomaksuja tarvitse maksaa. Yksinhuoltajien lapsilisiä on korotettu, pienimpiä äitiys-, isyys- ja vanhempainrahojakin on nostettu. Opintotukeen tehdään perheellisten huoltajakorotukset.

Nämä kaikki ovat kädenojennuksia sille, että tuetaan taloudellisesti lapsia ja perheitä, mutta tiedämme kaikki, että ainoastaan taloudellinen ja rahallinen tuki eivät ennalta ehkäise lasten ja nuorten ongelmia. Tarvitsemme yhteiskunnassa ryhtiliikkeen siinä, että vanhemmuus otetaan tosissaan ja voimme myöskin tukea vanhemmuutta, niitä vanhempia,

jotka uupuvat omassa työssään tai siinä kasvatusvastuussaan. Se on meidän kaikkien tehtävä, että tuemme kaikkia perheitä.

Arvoisa puhemies! Suomessa on satoja lapsi- ja perhejärjestöjä, ja voi kysyä, että mihin me tarvitsemme uudenlaista säätiötä tai uutta valtuuskuntaa. Mutta pidän tärkeänä, että tämä tuleva valtuuskunta nimenomaan kokoaa erilaisia lapsi- ja perhejärjestöjä ympäri Suomen. Säätiö voi myös antaa apurahoja, avustuksia tieteelliseen tutkimukseen, joka edistää säätiön tarkoitusta ja tavoitteita. Näin saadaan uutta tieteellistä, tutkittua tietoa vanhemmuuden ja lapsiperheiden aseman ja kasvuolosuhteiden kehittämiseen.

Tietysti on myöskin tärkeää, että samalla kootaan yhteen lasten kanssa työskenteleviä ja esimerkiksi neuvolatoimintaa ja [Puhemies koputtaa] oppilashuoltotyötä tekeviä ihmisiä, viranomaisten tekemää lapsi- ja perhetyötä. Tämä on tärkeä asia.

On erittäin tärkeää, että säätiötä pääomitetaan ja saamme valtuuskunnan valittua.

17.21 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa herra puhemies! On aivan erinomaisen hieno asia, että Suomen eduskunta Suomen itsenäisyyden juhlavuonna on laatimassa lakia Itsenäisyyden juhlavuoden lastensäätiön valtuuskunnan asettamisesta. On aivan ensiarvoisen tärkeää, että juhlistamme ensimmäisiä 100:aa itsenäisyyden vuotta lapsiin panostamalla, perheisiin panostamalla.

Tällaisena epävarmana aikana pienen lapsen tuki ja turva on aina isä ja äiti, se perhe, jossa lapsi tuntee, että hän on turvassa pahalta maailmalta ja siinä perheessä hän haluaa olla ja kasvaa ja kehittyä tasapainoiseksi aikuiseksi. Viime aikoina vain tätä ydinperheen käsitystä on erilaisilla kaikenlaisilla nykyajan muotivirtauksilla järkytetty pahasti. Tyttöä ei saisi enää sanoa tytöksi, poikaa ei saisi sanoa enää pojaksi, ja perhekin on vähän semmoinen käsite, että mikä se oikeastaan on. Kristillisen kasvatuksen perinteitä ja perusteita ollaan järkyttämässä koko ajan. Ja aivan samaa asiaa on, että saako enää koulun kevätjuhlassa laulaa suvivirttä vai pitääkö olla hiljaa. [Välihuutoja sosiaalidemokraattien ryhmästä] Eräässä suomalaisessa kaupungissa käytiin tässä hiljattain keskustelua, saavatko ekaluokkalaiset lapset ja eskarilaiset käydä seurakuntatalolla erilaisissa yhteistyössä seurakunnan kanssa järjestettävissä ryhmissä saamassa palveluita, mitä seurakunnat tarjoavat, erilaisia päiväkerhoja sun muita. Siitä piti ihan kaupunginhallituksen äänestää, ja muistamani mukaan sitten monen monen väännön jälkeen päätettiin, että kyllä se lapsi saa siinä seurakuntatalolla käydä.

Kun keskustelu on tällä tasolla, niin pikkusen minä tätä suomalaisen kasvatuksen ja suomalaisen yhteiskunnan kivijalkaa, perinteistä kasvatusta ja elämänarvojen oppimista, kyseenalaistan. On aivan hieno asia, että tällaisia säätiöitä ja tutkimuskenttiä perustetaan ja niille rahaa annetaan, mutta toivoisin, että joskus me antaisimme mahdollisuuden niille aidoille ja oikeille asioille. Kun viimeaikaista esimerkiksi lehtikeskustelua lukee ja sosiaalisessa mediassa mielipiteitä näkee, mitä siellä on kaikenlaisia roskakirjoituksia kun suoraan sanon, niin siinä pienen lapsen mieli joutuu kyllä hämminkiin, kun katsoo, mitä touhua tämä nykyisin on. Todellakin jos tyttö ei saa olla enää tyttö ja poika ei saa enää olla poika ja isää ei saa sanoa isäksi ja äitiä äidiksi, kyllä on aikoihin eletty. Olen omat lapseni kasvattanut ja olen jo yhden pienen tyttölapsen ukki ja iloitsen siitä asemasta, mikä minulle on suotu, ja me käymme kaikissa kerhoissa, seurakunnan kerhoissa ja vaikka missä, ja voi sitä iloa ja riemua, kun siellä saa tavata ihmisiä ja elää ihan oikeata elämää. Toivon, että sellainen olisi mahdollista kaikille lapsille, joka ainoalle lapselle Suomessa. Tämä keskustelu on vain mennyt sellaiseksi. — Siellä edustaja takarivissä naureskelee tälle, mutta sopii kuiten-

kin kunnioittaa sitä, että pienen ihmisen elämä on kiinni siitä, tunteeko hän oman elämänsä turvalliseksi tässä nykyajan pyörittämisessä, kun katsoo ympärilleen tuolla kaduilla, mitä täällä tapahtuu. Jos edustaja Räsänen haluaa, hän voi käydä tuolla tutustumassa vaikka Helsingin rautatieasemaan perjantai-iltana myöhällä, ja kannattaa sitten mennä itseensä ja tutustua hieman omiin ajatuksiinsa ja siihen, nauraako mille asialle. [Joona Räsäsen välihuuto] Kyllä siellä on paljon sellaisia lapsia, hyvä edustaja, joiden paikka olisi isän ja äidin luona eikä Helsingin rautatieasemalla tai jossakin muussa paikassa jossakin muussa kaupungissa. Tämä minua harmittaa, halusin sanoa.

Tuen tätä lakialoitetta kaikin voimin ja pidän erittäin arvokkaana, että Suomi tällaisen lahjan lapsille antaa. Lapset ovat lahja tälle maailmalle, ja heihin meidän tulee satsata. Mutta pitää meidän aikuisten nyt omalla käytöksellämme osoittaa, että tytöt saavat olla tyttöjä ja pojat poikia ja perhe on perhe, ja kristinuskoon liittyvät ydinkysymykset ja kasvatukseen liittyvät seikat omaksutaan jo lapsena ja pienenä. Jos maailma lapset kasvattaa, se on aivan varmasti se huonoin vaihtoehto. Kyllä hoitovastuu lapsesta kuuluu isälle ja äidille ja perheelle, johon todennäköisesti kuuluvat vielä isovanhemmatkin. Se olisi suuri siunaus, että isovanhemmatkin siihen kuuluisivat, koska olen huomannut kokemuksesta, että pienelle lapselle ne isovanhemmat ovat suuri aarre, ja sitä meidän pitäisi olla tukemassa. Uskon vakaasti, että tämä lakialoite, mikä nyt on tässä käsittelyssä, saa eduskunnan yksimielisen tuen, ja varmaan saakin, koska tämän ovat allekirjoittaneet kaikkien eduskuntaryhmien puheenjohtajat, ja tulkitsen, että sitä näin ollen kaikki eduskuntaryhmät tukevat varauksetta. Mutta pitäähän meidän aikuisten vastuuta kantaa siitä, mitä se kasvatus on. Jos mennään näihin nykyajan gender-filosofioihin mukaan, niin siitä ei tule kuin pahaa jälkeä ja pahoinvointia tähän maailmaan. Ja sitä meillä on jo riittävästi, sitä ei kannata ruveta tieten tahtoen lisää tekemään.

17.26 **Kristiina Salonen sd:** Arvoisa puhemies! Hyvinvoivista lapsista tulee tulevaisuuden hyvinvoivia aikuisia. Se olkoon tavoitteemme. Tässä ajassa yksi keskeinen huoli, kuten aikaisemmista puheenvuoroistakin on jo esille tullut, on lastemme eriarvoistuminen. Tulevaisuuden työelämä vaatii lapsiltamme yhä moninaisempia osaamisia, mutta samanaikaisesti lastemme luku- ja kirjoitustaito osalla heikkenee, myöskin perustaito, uimataito, rapautuu osan lastemme osalta — siis ne perustaidot, joiden varaan olemme hyvinvointiyhteiskuntamme rakentaneet, joiden perustalla ja pohjalla kaikki myöhempi elämässä on. On siis syytä kiinnittää huomiota lapsiimme.

Olen erittäin tyytyväinen tästä juhlavuoden tulevasta päätöksestä, johon nyt tämä lakialoitekin liittyy. Sitra täyttää 50 vuotta ja on noussut yhdeksi merkittäväksi yhteiskunnalliseksi toimijaksi. Olemmekohan nyt yhtä merkittävän päätöksen äärellä? Toivottavasti, koska nyt on aika saada uusi lahja Suomelle.

Me tarvitsemme kuitenkin panoksia, jotta voidaan tutkia ja luoda uutta lapsillemme ja lastemme hyvinvoinnin turvataksemme. Helposti ajattelemme, että meillä on jo asiat hyvin, ja se johtaa joskus siihen, ettemme katso totuutta silmiin emmekä vie asioita uudelle tasolle. Mikä on tulevaisuuden neuvolan kaltainen innovaatio, sitä jäämme tämän päätöksen myötä odottamaan.

17.28 **Jari Myllykoski vas:** Arvoisa herra puhemies! Työryhmän jäsenenä on miellyttävä tehtävä todeta, että kun ensimmäisiä perustavia kokouksia käytiin ja eduskuntaryhmät antoivat evästyksiä työryhmän jäsenille, niin voi sanoa, että kaikilla eduskuntaryhmillä var-

masti, ilman että oli käyty taustakeskustelu, lapset olivat keskiössä. Jotkut ehkä halusivat, että juhlavuoden päätöksellä mahdollistamme niin, että kaikilla lapsilla tulevaisuudessa, jokaisella, on harrastusmahdollisuus, kuka halusi nostaa mitä erityistä esille. Ja kun ryhmä lähti sitten tiivistämään tätä, niin lähdimme työryhmänä hakemaan jotain ehkä uutta, mikä olisi aivan uutta tällä sektorilla. Se ei ollut kovin helppo työ yhdistellä niitä kaikkien tahojen omia näkemyksiä, mutta sitten ei löytynyt uutta, kuten täällä edustaja Vehkaperä sanoi, vaan löytyi säätiö, joka on perustettu jo vuonna 1987, ja sen pohjalle, ja sen toimintatarkoitukset palvelivat kaikkein parhaiten työryhmän eri puolueiden kansanedustajien näkemystä siitä, että nyt jotakin sellaista. Olisi ollut varmasti valmiita kokonaisuuksia, joihinka olisi voitu sitten laittaa rahaa tai rahastoida jonkun toimintoja varten, vaikkapa Pelastakaa Lapset ry ja niin edelleen, mutta ainakin vasemmistoliiton eduskuntaryhmässä nähtiin, että tämä tieteelliseen tutkimukseen perustuva, voisin sanoa tässä projektiksi, mikä otettiin haltuun, antaa parhaat edellytykset niille nyt jo Suomessa toimiville, lasten ja perheiden hyväksi toimiville, yhdistyksille ja järjestöille, ja se tekee tästä sen tarkoituksenmukaisen. Eli tuotamme tätä kautta kaikille niille tahoille, jotka tässä maassa haluavat edistää lasten ja perheiden asemaa, mahdollisuuden saada parasta mahdollista tieteellistä tutkimusta oman toimintansa tehostamiseksi, ja kun tämän säätiön tarkoituksena on verkostaa ja verkottaa näitä eri toimijoita tässä maassa, niin se luo hyvän pohjan sille, että nyt kaikki edistykselliset ja hyväksi todetut ja tieteellisesti todistetut asiat voidaan ottaa käyttöön. Hyvää on se, että rahoituksesta löytyi eduskuntaryhmien välillä yksimielisyys.

Herra puhemies! Pidän tarkoituksenmukaisena, että tässä yhteydessä rahoitusratkaisu oli juuri tämän mallin mukainen, ja se oli myös vasemmistoliiton eduskuntaryhmälle tärkeää, että emme hakeneet rahoitusta jo kerätyistä rahoista, missä oli myös jo edunsaajia valmiiksi eli joita on nyt perustetun Veikkauksen rahastoissa, jakamattomia rahoja, vaan tässä oikea tapa. Tämä johto, hallinto, sitten päättää, kuinka tätä valtion osakekantaa tullaan tämän toiminnan harjoittamiseksi realisoimaan, ja toivotaan, että viisautta siihen, että rahoituksen sijoittaminen ja mahdollisesti tulevat tuotot antavat vielä enemmän ja laajemmat hartiat tälle toiminnan kehittämiselle kuin 50 miljoonaa tässä vaiheessa voisi näyttää.

17.32 **Joona Räsänen sd:** Arvoisa puhemies! Suomella on monella tapaa erittäin menestyksekäs ja kunniakas historia, jota nyt sitten sadan vuoden kynnyksellä juhlistamme tällä päätöksellä. Mutta meidänhän tehtävämme tässä talossa on varmistaa se, että myös ne seuraavat sata vuotta voivat olla menestystarinaa, jotta meillä myös seuraavana satana vuotena tulevaisuutemme kehittyisi otolliseen suuntaan. Mikä olisikaan parempi tapa näin tehdä kuin se, että panostamme nimenomaan lapsiin?

Tällä päätöksellä ja tämän lakialoitteen myötä, jossa nyt kaikki eduskuntaryhmät ovat mukana, nimenomaisesti mahdollistamme tai helpotamme sitä, että tulevaisuudessa edelleen se vanha periaate siitä, että Suomessa kenestä tahansa voi tulla mitä tahansa, toteutuu jälleen paremmin, jotta me mahdollistamme jokaiselle lapselle sellaisen tulevaisuuden, jossa he voivat rakentaa itseänsä, tavoitella omia unelmiansa ja myös auttaa siinä työssä, jotta tämä Suomen tulevaisuus säilyy erittäin hyvänä ja kehittyy otolliseen suuntaan.

Tämän säätiön tarkoituksenahan sitten erilaisten toimintojen kautta, esimerkiksi täällä monesti mainitun tutkimuksen kautta, on tuottaa myös päätöksentekijöille niitä välineitä, jotta myös tulevaisuudessa voimme tehdä sellaisia päätöksiä, jotka myös edesauttavat näiden tavoitteiden eteenpäinviemistä. Senpä takia olisi hyvä, että kykenisimme tulevaisuudessa, niin päätöksentekijät kuin tämä säätiökin, joka nyt sitten saa hyvän pääoman, tällai-

seen kehittävään vuorovaikutukseen, jotta me voisimme viedä myös konkretiaan sitten niitä ideoita, joita täältä säätiöstä kumpuaa.

Kaikin puolin voin kyllä lämpimästi kannattaa [Puhemies koputtaa] tätä lakialoitetta.

17.34 **Kalle Jokinen kok:** Arvoisa puhemies! Elämme Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlavuotta, ja eduskuntaryhmät ovat yhdessä päättäneet, että eduskunta tekee juhlapäätöksen 100-vuotisen itsenäisyyden kunniaksi. Olen erittäin tyytyväinen ja kokoomuksen eduskuntaryhmä on erittäin tyytyväinen siihen, että eduskuntaryhmien kesken juhlapäätöksen kohteeksi on nimenomaan valittu lapset ja lapsiperheet. Lapset ja nuoret ovat yhteiskunnan tulevaisuus, ja sen takia tämä päätös on arvokas, kun katsotaan tulevia vuosia ja tulevaisuutta eteenpäin.

Tällä hetkellä yhteiskunnassa lasten ja nuorten ja perheiden tilanne on kenties paras, mitä se on koskaan ollut, mutta kuitenkin eriarvoistuminen on suuri uhka. Eriarvoistumisen voivat kohdata lapset erilaisissa perheissä. Se ei välttämättä katso yhteiskuntaluokkaa tai tulotasoa. Eriarvoistuminen voi johtua siitä, että perheessä on työttömyyttä, sairautta tai sitten on liian paljon työtä ja lapset jäävät liian vähälle huomiolle. Sen takia on erittäin arvokasta, että tämä juhlapäätös kohdistuu nimenomaan lapsiin ja lapsiperheisiin.

Sitten tästä itse prosessista. On hyvä, että kohteeksi löytyi jo tähän tarkoitukseen aikanaan perustettu lastenrahaston säätiö, joka muuttuu nyt sitten Itsenäisyyden juhlavuoden lastensäätiöksi. Tämähän on tarkoitus pääomittaa niin, että valtio siirtää osakeomistustaan säätiön pääomaksi ja sitten pääoman tuotolla toimintaa vuosittain rahoitetaan. Nyt meillä on käsillä lastensäätiön valtuuskunnan asettaminen, eli eduskunta asettaa 9-jäsenisen valtuuskunnan tätä toimintaa seuraamaan ja tukemaan ja edistämään säätiön toimintaa jatkossa tarkoitusperien saavuttamiseksi.

Kokoomuksen eduskuntaryhmä luonnollisesti on mukana tässä kaikkien eduskuntaryhmien lakialoitteessa ja tukee lämpimästi tämän tarkoituksen edistämistä.

17.37 **Outi Mäkelä kok:** Arvoisa herra puhemies! Suomen täyttäessä 50 vuotta eduskunta perusti tuolloin lahjaksi Suomelle Suomen itsenäisyyden juhlarahaston, jonka tehtäväksi annettiin kilpailukyky ja kasvu eli huomisen menestyvä Suomi. Sitra on ollut monessa mukana, muun muassa ksylitolin keksimisessä ja suomalaisen geenitutkimuksen käynnistämisessä sekä monissa muissakin merkittävissä ja kansakuntamme elinvoimaa ja kasvua vahvistavissa hankkeissa.

Uskon itse, että tällä juhlapäätöksellä, joka nyt täällä on käsittelyssä Suomen satavuotisjuhlan kunniaksi, voi olla vähintään yhtä suuria vaikutuksia. Suomihan on tutkitusti maailman kärkimaiden joukossa lasten ja perheiden hyvinvoinnissa, mutta tähän ei tokikaan pidä hyytyä, vaan edelläkävijän pitää nimenomaan pitää jatkuvasti vauhtia päällä ja pyrkiä parempaan ja kirittää myös muita maita sekä auttaa levittämään hyvinvointia muuallekin.

Uskon, että nyt syntyvän säätiön myötä syntyvillä tutkimuksilla ja innovaatioilla voidaan tuottaa hyötyä laajasti sekä oman maamme rajojen sisäpuolelle että myös ulkopuolelle ja tämä säätiön toteuttama tutkimus ja neuvonta sekä koulutus ovat varmasti asioita, joista voidaan saada myös omalla tavallaan vientituotteita Suomelle.

17.38 **Lea Mäkipää sin:** Arvoisa puhemies! Tämän lakialoitteen keskeisenä voimavaranahan ovat lapset, mutta kaikki eivät Suomessa tänäkään päivänä synny onnellisten tähtien

alla. Lapsen syntymän jälkeen monet perheet tarvitsevat erilaisia tukimuotoja ja ennen kaikkea vanhemmuutta, siihen opastamista.

Erittäin tärkeätä on myös huomioida aina tämä ennaltaehkäisy, jotta kukaan lapsi ei kokisi olevansa syrjäytynyt, ja varsinkin koulussa kiusaaminen on tänä päivänä todellista. Nuori on otettava aina koulussa vakavasti, ja lasta ei saa koskaan pallotella viranomaiselta toiselle, eli pitää olla se henkilö, joka ottaa vastuun — puhumattakaan niistä nuorista, joilla on paljon mielenterveysongelmia. Onkin meidän suomalaisten päättäjien herättävä, sillä 15—24-vuotiaitten osalta Suomessa toiseksi yleisin syy on itsemurha.

Kannatamme tätä lakialoitetta, ja toivon, että näillä rahoilla, mitä joskus saadaan, jokaisella lapsella olisi se kuuntelija, jokaisella lapsella olisi syli, jossa voisi keskustella niistä huonoista ja hyvistäkin asioista ja voisi tuoda aina ne kaikki asiat esiin.

Täällä on myös hyvä käyttää nyt sitä sanontaa ja kertomusta, että vammaiset monta kertaa unohdetaan. Toivottavasti tämän lakialoitteen myötä myös meidän maamme vammaiset otetaan huomioon. Mutta kuten sanoin, kannatamme erittäin lämpimästi tätä, ja toivottavasti tulee aina sitten yhä myönteisempiä asioita lasten elämään, että jokainen lapsi täällä Suomessa ja — niin kuin täällä puhuttiin — myös [Puhemies koputtaa] paljon kehitysmaiden lapset saisivat sitä jokapäiväistä rakkautta ja ruokaa, mitkä ovat niitä elintarpeita, jotta pystytään elämään.

17.41 **Johanna Ojala-Niemelä sd:** Arvoisa herra puhemies! Tällaista toimijaa on Suomeen kaivattu, ja tällaisesta löytyy kansainvälisiä esimerkkejä maailmalta. Kokemukset muualta ovat olleet hyvin rohkaisevia vaikutusten osalta. Kansainvälinen tutkimus osoittaa, että ohjelmilla, joilla taitotietoa on levitetty laajasti sekä ammattihenkilöstölle että vanhemmille, on onnistuttu vähentämään tuntuvasti lastensuojelun sijoituksia ja lasten kaltoinkohtelua, ja tutkimusten perusteella vanhemmuutta tukemalla voidaan saavuttaa laajamittaisia vaikutuksia, joilla on paitsi suuri kansanterveydellinen myös taloudellinen merkitys.

Edustaja Hoskonen ehti lähteä, mutta hän puhui perinteisen perhekäsityksen puolesta, mikä sinänsä on kunniallista, mutta haluan kyllä myös korostaa, että lapsi ei voi valita, millaiseen perheeseen hän syntyy.

Tämä nimenomaan koskee kaikenlaisia perheitä, eli tämän ohjelman perhekäsite on monimuotoinen, ja mukaan kytketään myös perheen omat tukiverkostot, kuten isovanhemmat.

17.42 **Kristiina Salonen sd:** Arvoisa puhemies! Eduskunnan lapsen puolesta -ryhmä teki vuosi sitten keskustelualoitteen lasten eriarvoistumisesta, halusimme siis tuoda aiheen eduskunnan käsittelyyn tähän saliin. Lapsen puolesta -ryhmässähän jokainen eduskuntapuolue on edustettuna, ja näin ollen se ei ollut minkään yhden yksittäisen puolueen toive. Keskustelualoite ei kuitenkaan silloin edennyt, mutta nyt kuitenkin tällä päätöksellä eduskunta onneksi osoittaa, että lapsista puhuminen ja lapsiin panostaminen on tärkeää myöskin täällä eduskunnan istuntosalissa.

Toivon, että ensi töikseen Itla alkaisi luoda innovaatioita lasten tasa-arvoisuuden lisäämiseksi. Siis hyvinvointi on se laaja kohde, mihin halutaan vaikuttaa, mutta tasa-arvoisuus jos mikä lisää niin lasten hyvinvointia kuin koko kansakunnan hyvinvointia. Meillä on lapsia, nuoria, joille kaikki ovet maailmalle ovat avoinna. Siitä voimme toki iloita, mutta kyllä meillä myös on niitä nuoria, joille mitkään ovet eivät tunnu olevan auki.

"Koulussa huudellaan, kun en pääse mukaan, ja heitellään pikkukolikoilla", kertoi eräs lapsi kokemuksestaan köyhyydestä omassa arjessaan. Lapsen ääni -raportin mukaan 38 prosenttia lapsista onkin joutunut jäämään pois luokkaretkeltä perheen rahatilanteen vuoksi. Köyhäksi perheensä kokevat lapset kertoivat, ettei heillä ole samanlaisia mahdollisuuksia kuin muilla lapsilla harrastaa, matkustella tai osallistua esimerkiksi kavereiden synttäreille. Nykytahdissa on helppo tipahtaa pois muiden kyydistä, jos perheellä ei ole esimerkiksi rahaa harrastuksiin.

Maassamme 100 000 lasta ja nuorta asuu pienituloisissa perheissä. Joka kahdeksas 15-vuotias poika ei osaa lukea niin hyvin kuin jatko-opinnoissa vaadittaisiin. [Puhemies koputtaa] Hyvät kansanedustajat, kyllä meillä on työtä tehtävänä lasten olojen parantamiseksi.

17.44 **Pekka Puska kesk:** Arvoisa puhemies! Haluan lyhyesti yhtyä niihin puheenvuoroihin, jotka pitävät todella hienona aloitteena itsenäisyyden juhlavuotena eduskunnan puolelta kiinnittää huomiota ja edistää lastemme asemaa. On hienoa, että tässä kaikki eduskuntaryhmät ovat mukana.

Vastoin monia julkisia kommentteja meidän lasten ja nuorten tilanne on monella tavalla parempi kuin takavuosina, mutta on monia haasteita, jotka uhkaavat lasten terveyttä, hyvinvointia ja tasapainoista kehitystä. Ja kun lapsissa on isänmaan tulevaisuus, avainasia on se, että lapsuudessa luodaan terveyden ja tasapainoisen elämän perusta. Kodit antavat sen perustan, ja kun lainsäädännöllä voidaan vain hyvin rajallisesti puuttua siihen, mitä kodeissa tapahtuu, on hyvä, että tällainen juhlavuoden rahasto voi edistää näitä elämän alkuvuosien asioita tutkimukseen pohjautuen. Kodin jälkeenhän varhaiskasvatus ja peruskoulu sekä myös neuvolat ovat sitten vuorossa ja ovat instituutioita, joihin myöskin politiikalla ja poliittisella päätöksenteolla voidaan vaikuttaa.

Kun syrjäytyminen on keskeisiä kansallisia haasteita ja tässä talossa on jatkuvasti erilaisia hankkeita, varhaisen puuttumisen hankkeita sekä toimia riskiryhmien ja ongelmien hoidossa, niin on muistettava, että todellista kustannusvaikuttavaa kansallista työtä on tukea — ja lainaan aloitetta — "lasten ja lapsiperheiden hyvinvointia, yhdenvertaisuutta ja asemaa sekä hyvää tulevaisuutta". Tämä esitetty toimintatapa tällaisen jo olemassa olevan säätiön puitteissa on hyvä, ja esitystä on syytä lämpimästi kannattaa.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sivistysvaliokuntaan.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sijoituspalvelulain muuttamisesta ja kaupankäynnistä rahoitusvälineillä sekä eräiksi niihin liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 151/2017 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan.

Keskustelu

17.46 **Valtiovarainministeri Petteri Orpo** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämä on tärkeä asia, ja siksi käytän tästä hieman pidemmän esittelypuheenvuoron eli esittelen eduskunnan käsiteltäväksi hallituksen esityksen laeiksi sijoituspalvelulain muuttamisesta ja kaupankäynnistä rahoitusvälineillä sekä eräiksi niihin liittyviksi laeiksi.

Tässä on taustalla rahoitusvälineiden markkinoita koskeva EU-direktiivi ja -asetus. Tämä on nimeltään MiFID II, jolla sen monet tuntevat. Tätä on valmisteltu ministeriössä jo usean vuoden ajan, ja tässä on taustalla laaja lausuntokierros. Se on hyvin herkkä asia, ja siksi tämä on vaatinut perusteellisen valmistelun. Tavoitteena on vahvistaa sijoituspalveluiden tarjoamiseen liittyvää sijoittajansuojaa, lisätä markkinoiden läpinäkyvyyttä ja kiristää sijoituspalvelurikkomusten seuraamuksia. Eli sääntely kiristyy tällä toimialalla monin osin hyvinkin merkittävällä tavalla.

Direktiiviin sisältyy kansallisena optiona myös mahdollisuus olla soveltamatta direktiivin säännöksiä täysimääräisesti tiettyjä sijoituspalveluita tarjoaviin toimijoihin. Kyseinen mahdollisuus koskee muun muassa sellaisia toimijoita, jotka tarjoavat ainoastaan toimeksiantojen vastaanottamista ja välittämistä siirtokelpoisilla arvopapereilla tai tarjoavat kyseisiin rahoitusvälineisiin liittyvää sijoitusneuvontaa. On tärkeää korostaa, että tämä ehdotettu kevyempi toimilupa rajaa hyvin tarkasti toimijalle sallitun toiminnan. Toimijalla on oltava kaikessa toiminnassaan Finanssivalvonnan toimilupa, eikä toimija saa pitää hallussaan asiakasvaroja. Nämä rajoitteet, joita toimijalle asetetaan, ovat hyvin vankkoja, ja meidän arviomme mukaan se käytännössä vähentää monen toimijan halukkuutta siirtyä tähän kevyempään toimilupaan, ja haluan korostaa vielä sitä, että näidenkin toimijoiden on noudatettava useita keskeisiä sijoittajansuoja- ja menettelytapatavoitteita mutta ilman direktiivin säännösten täysimääräistä soveltamista.

Tämä kevennetty sääntelymalli ja sen mukainen jäsenvaltio-optio on esityksessä haluttu ottaa kansallisesti täysimääräisesti käyttöön. Eli tämän ehdotuksen tarkoitus on näin edistää sitä, että pienemmät toimijat pääsisivät mahdollisimman hyvin markkinoille, eli matalampi kynnys, ja tämä olisi samalla omiaan lisäämään kilpailua rahoitusmarkkinoilla esimerkiksi sijoitusneuvonnan tarjoamisessa, mikä on varmasti kuluttajan ja sijoittajan etu. Kuitenkin tämä toimilupavaatimus, joka asetetaan, ja tiettyjen keskeisten sijoittajansuojasäännösten soveltaminen turvaavat sen, että kyseistä toimintaa kyetään riittävän tehokkaasti valvomaan. Eli esimerkiksi viranomaisten mahdollisesti määräämät seuraamusmaksut mahdollisista puutteista ovat yhtä ankarat toimijalle riippumatta siitä, millaisella toimiluvalla toimintaa harjoittaa, eli jos on kevyemmän piirissä, niin samat sanktiot, seuraamukset, kuin sillä varsinaisella toimiluvalla toimiville. Tämä on erittäin tärkeä huomio niille, jotka ovat huolissaan tästä valvonnasta ja toiminnasta.

Eli tätä kevennettyä mallia voivat edelleen hyödyntää myös sijoitusmuotoisen joukkorahoituksen välittäjät, joilla ei vielä ole sijoituspalveluyrityksen tai luottolaitoksen toimilupaa. Nykyisessä joukkorahoituslaissa tarkoitettuja rekisteröityjä sijoitusmuotoisen joukkorahoituksen välittäjiä ei ole vielä tullut Suomen markkinoille. Rekisteröitymistäkin on hakenut ainoastaan muutama toimija, ja tämä taas on johtanut siihen, että sijoitusmuotoista joukkorahoitusta välittävät näin oikeastaan nykyisin vain toimiluvalliset pankit ja sijoituspalveluyritykset. Tämä nykyinen olotila eli nykyinen joukkorahoituslaki on aiheuttanut markkinaosapuolille ja Finanssivalvonnalle epäselvyyksiä ja soveltamisongelmia, eli siksi myös Finanssivalvonta on ollut hyvin aktiivinen siinä, että tämä lainsäädäntö pitää selkeyt-

tää, ja tällä selkeyttämisellä pyritäänkin nyt parantamaan markkinoiden toimivuutta ja lisäämään toimijoiden ja osapuolten oikeusvarmuutta ja samalla taataan se, että meidän lainsäädäntö on tältäkin osin EU-oikeuden ja -lainsäädännön mukainen.

Tällä, että meillä on luotettava joukkorahoitusmarkkina, pyritään tietysti edistämään myös ulkomaisten sijoitusten ohjautumista suomalaisille joukkorahoitusmarkkinoille ja näin edistämään erityisesti kotimaisten pk-yritysten rahoituksen saantia. Tässä on ollut erittäin vaikea tehtävä, koska on pitänyt löytää tässä herkässä tilanteessa tasapaino vahvan sijoittajansuojan ja sitten taas markkinoiden toimivuuden kanssa, eli mitä enemmän regulaatiota, sitä enemmän on huolta markkinoilla, mutta sitten taas toisaalta halutaan turvata toimijoiden suoja, sijoittajansuoja. Erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten osalta tämä markkinoiden toimivuus ja regulaation vahvuus ovat oleellinen kysymys, koska meidän tavoite on saada markkinoille yhä enemmän myös pieniä toimijoita, esimerkiksi riippumattoman sijoitusneuvonnan tarjoajia, tai toisaalta ehkäistä myös kasvuvaiheessa olevien nuorten joukkorahoitusmarkkinoiden tyrehtymistä ylisääntelyn vuoksi. Tämä on siis nähty pk-yritysten kannalta, ja tästä olen käynyt useiden edustajien kanssa keskusteluja ja uskon, että huolet joukkorahoitusmarkkinoiden tyrehtymisestä tai kehittymisen pysähtymisestä on nyt onneksi varmasti pyyhitty pois.

Mutta sitten se toinen huoli eli kevyempään sääntelymalliin tai sen sallimiseen sisältyvät haasteet, niin siinä pidän merkittävänä, että lainsäädäntö tuo nyt tiukemmat pelisäännöt toimijoille ja valvovalle viranomaiselle hyvät edellytykset tämän valvontatehtävän hoitamiseen. Ja haluan korostaa sitä, että koska tämä herättää jo paljon erilaisia ajatuksia, näkökulmia, niin valtiovarainministeriö seuraa tarkkaan tämän lain toteutumista ja myöskin joukkorahoitusmarkkinoiden kehittymistä, ja mikäli toiminnassa huomataan tarpeita muutoksille, niin ne ilman muuta sitten tehdään.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 19 a ja 27 c §:n sekä arvonlisäverolain 15 ja 29 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 155/2017 vp

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetun lain liitteen muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 169/2017 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan, jolle sosiaali- ja terveysvaliokunnan on annettava lausunto.

Keskustelu

17.53 **Valtiovarainministeri Petteri Orpo** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys laiksi alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetun lain liitteen muuttamisesta esittää alkoholijuomien verotusta korotettavaksi vuoden 2018 alusta. Hallituksen veropoliittisten linjausten mukaan verotuksen painopistettä siirretään työn ja yrittämisen verotuksesta erityisesti haittaveroihin, ja työn verotusta keventääkseen ja sen kiristymisen estämiseksi hallitus esittää alkoholiveroa korotettavaksi 100 miljoonalla eurolla. Hallitusohjelmassa todetaan myös, että alkoholiveroa tarkistetaan, mikäli Virossa tehdään muutoksia alkoholiverotukseen, ja nyt meillä on tiedossa, että Virossa alkoholiveroa korotetaan hyvinkin runsaasti: esimerkiksi oluen vero nousee korotusten myötä vuosina 2017—2020 lähes 170 prosenttia ja mietojen käymisteitse valmistettujen juomien vero lähes 130 prosenttia.

Meidän ehdotuksessamme esitetään, että alkoholiveron korotus kohdistettaisiin kaikkiin juomaryhmiin mutta korotusta painotettaisiin lievästi muihin kuin väkevimpiin juomiin. Keskimäärin alkoholijuomien valmisteveroa korotettaisiin noin 10 prosenttia, ja tämä tarkoittaa taas sitä, että vähittäismyyntihinnat nousevat noin 5 prosenttia. Tämä tarkoittaa rahaksi muutettuna sitä, että keskioluttölkin hinta nousisi noin 7 senttiä ja viinipullon 40 senttiä. Ja nyt on kuitenkin syytä huomioida se, että nämä laskelmat eivät huomioi alkoholin myynnin vapautumisen mahdollisia vaikutuksia hintoihin, eli viittaan tällä eduskunnassa samaan aikaan käsittelyssä olevaan alkoholilain uudistukseen.

Arvoisa puhemies! Tämä esitys on oleellinen osa hallituksen verotuksen kokonaisuutta, ja myöskin tässä kokonaisuudessa on vahvasti, kuten totesin, eduskunnassa käsittelyssä oleva alkoholilainsäädännön uudistus. Toivon, että esitys ja esitykset voivat hallituksen esittämän mukaan edetä eduskunnassa hyvässä hengessä.

17.56 **Pia Viitanen sd:** Arvoisa puhemies! Tässä vaiheessa ennätin pyytää puheenvuoron. Oli tarkoitus kommentoida hieman sitä sijoittaja-asiaakin, mutta se sitten ilmeisesti niin viime hetkellä tuli painettua, että jatkamme ehkä siitä keskustelua myöhemmin.

Puhemies! Sinänsä on ihan oikein, että tänä päivänä voimme näitä haittaveroja ikään kuin korottaa. Niissä on tietenkin omat puolensa ja puolensa, mutta nämä esitykset ovat sinänsä perusteltuja näinä aikoina.

Mutta haluaisin, puhemies, kiinnittää huomiota siihen tosiseikkaan, minkä myös ministeri mainitsi omassa puheenvuorossaan, että samaan aikaan alkoholilainsäädäntöä ollaan uudistamassa, ja mielestäni on erittäin huolestuttavaa, että jos joku veronkorotus, mistä nyt puhumme, voisi sinänsä hillitä kulutusta, niin samaan aikaan tämä esitetty alkoholilainsäädännön uudistus taas lisäisi kulutusta. Hallitushan itsekin omissa esityksissään on todennut, että nämä haittavaikutukset sinänsä kulutuksen kasvun myötä päätyvät kokonaisuudessaan suuremmiksi kuin taas sitten esimerkiksi se kulutuksen vähenemä, mitä nämä veronkorotukset voisivat aiheuttaa. Mielestäni tämä on tärkeää havaita, ja voisin ehkä tässä jälleen kerran — olemme usein täällä istunnossa siitä puhuneet — vähän vedota sinne hallituksen suuntaan, voitaisiinko vielä tätä alkoholilainsäädännön kokonaisuudistusta harkita siinä mielessä, että sen haitat ovat kovin suuret, kun saatavuus lisääntyy ja sitä kautta varmasti myös terveyshaitat ja kustannukset yhteiskunnalle ja myös esimerkiksi turvallisuuden ylläpitoon liittyvät kustannukset kaiken kaikkiaan nousevat eli kokonaistaloudelli-

sesti tässä esityksessä on aika paljon haittaa yhteiskunnalle. Puhun siis nyt tästä alkoholilainsäädännön uudistuksesta.

Puhemies! Käytän myös tilaisuutta hyväkseni, kun ministeri on tässä salissa. Kun puhumme tässä haittaverotuksesta ja vuosi takaperin tähän aikaanhan oli keskustelua siitä, että tätä katoavaa makeisveroa korvaamaan [Puhemies koputtaa] saataisiin eräänlainen terveysperusteinen vero, haluaisin nyt ministerin vastauksen siihen, pitääkö paikkansa, että hallituksessa ei nyt lainkaan valmistella tällaista veroa. [Puhemies koputtaa] Näin olen kuullut, ja muistan vuosi sitten ministerin luvanneen, että uudistus aloitetaan.

17.58 **Outi Mäkelä kok:** Arvoisa herra puhemies! Kuten ministeri Orpo täällä totesikin, tämä alkoholiveron korotus on osa laajempaa alkoholipoliittista kokonaisuutta ja myös sidoksissa myöhemmin hyväksyttävään alkoholilain kokonaisuudistukseen. Siinä mielessä, mitä edustaja Viitanen hämmästeli, tämä veronkorotus on nimenomaan tarkoitettu myös tasoittamaan mahdollista kulutus- ja kysyntäkasvua, joka tästä saatavuuden lisääntymisestä syntyisi. Tämä on myös syy siihen, että veronkorotus kohdentuu nimenomaan niihin tuotteisiin, joita sitten päivittäistavarakaupoissa olisi saatavilla. Mutta nyt kun veroa korotetaan, on tärkeää myös huomioida se, että meidän maamme kannalta matkustajatuonti on selvästi alkoholin kulutusta lisäävä tekijä. On tärkeää huomioida, että nämä veronkorotukset tehdään sellaisina, että ne eivät lisää matkustajatuontia.

17.59 **Joona Räsänen sd:** Arvoisa puhemies! Ministeri käytti esittelypuheenvuoron ja kertoi, että alkoholiveroa ollaan korottamassa juuri sen takia, että painopistettä siirretään työn verottamisesta haittojen verottamiseen, mikä varmasti on puolin ja toisin aivan järkevää. Mutta nyt kun kuuntelin edeltävää puhujaa, niin tulikin ehkä se totuus, mikä tässä asiassa on. Elikkä toisaalta hallitus on uudistamassa alkoholilainsäädäntöä, mikä johtaa kaikkien arvioiden mukaan siihen, että haitat tulevat kasvamaan ja kustannukset tulevat kasvamaan, ja koska kustannukset kasvavat, niin pitää saada jostain rahoitusta, jolla katetaan nämä kustannukset. Siihen on nyt sitten keksitty se, että alkoholiveroa nostetaan 100 miljoonalla, jotta pystytään tasoittamaan, niin kuin edustaja Mäkelä tuossa kävi läpi, elikkä pyritään nostamaan nimenomaan niiden tuotteiden verotusta, joita nyt sinne kauppojen hyllyille tulee, jotta kulutuksen nousu olisi maltillisempaa ja jotta haitat eivät kasvaisi niin paljon.

Kyllähän tästä kokonaisuudesta syntyy silloin se kysymys, miksi ihmeessä ensin ajetaan sellaisia uudistuksia, jotka lisäävät kustannuksia, ja sitten pitää vielä veronkorotuksilla yrittää niitä pienentää. Eikö silloin järkevämpi linja olisi ollut se, että jätetään ne uudistukset tekemättä, jotka niitä kustannuksia lisäävät, jolloin myöskään verotuksen puolella ei olisi tarvinnut tehdä tällaisia toimenpiteitä, jolloin myöskään se matkustajatuonti ei olisi sellainen ongelma kuin nyt tässä tulee, kun taas meilläkin veroa nostetaan, eli vaikka Virossakin veroa nostetaan, niin siellä hinnat ovat alhaisemmat.

Olisinkin kysynyt nyt ministeriltä, että kun tätä kokonaisuutta katsoo, eikö olisi ollut järkevämpää jättää tekemättä sellaiset uudistukset, jotka lisäävät niitä kustannuksia, koska nyt joudutaan sitten turvautumaan veronkorotuksiin.

18.01 **Jari Myllykoski vas:** Arvoisa herra puhemies! Olisin kysynyt ministeri Orpolta: miksi ette luoneet tähän uutta luokkaa, missä olisi ollut vaikka 2,8-prosenttiset ja enintään 5,5-prosenttiset alkoholijuomat, jotka on valmistettu etyylialkoholista, ja niille isompi vero

kuin käymisteitse valmistetuille, samassa kategoriassa oleville oluille? Silloin tälle juomasekoitteelle, joka ei ole mitenkään työllistämisperusteinen vaan puhtaasti etyylialkoholipohjainen, oltaisiin voitu asettaa korkeampi verosumma, jotta tulevassa alkoholilain kokonaisuudistuksessa olisimme voineet ajatella niin, että ravintoloitten alkoholin arvonlisäveroa olisi laskettu, jolloin oltaisiin päästy sinne, että työn verotusta olisikin enemmän laskettu ja tälle vähemmän työllistävälle sektorille eli näille sekoitteille, jotka sisältävät vain puhtaasti etyylialkoholia, olisi luotu oma veromalli, jolloin sieltä kaupoista alkoholilain kokonaisuudistuksen jälkeen myytävä alkoholi olisi ollut kalliimpaa, ja se verokertymä olisi sitten siirretty sinne työllistävälle ravintola-anniskelun puolelle. — Tässä kohtaa ei enempää.

18.03 **Pekka Puska kesk:** Arvoisa puhemies! Olisin kiittänyt ministeriä tästä esittelystä ja tästä hyvästä lakiesityksestä. Alkoholiveroahan on meillä nostettu säännöllisesti ja maltillisesti viisi kertaa, ja tämä on johdonmukaista jatkoa. Tosin tämän esityksen korotus on ymmärtääkseni hieman pienempi kuin nämä viisi aiempaa.

Todellakin paitsi alkoholiveroa myöskin tupakkaveroa on nostettu johdonmukaisesti asteittain, ja tämä on paitsi hyvää terveyspolitiikkaa myös, niin kuin ministeri sanoi, veropolitiikkaa, jotta tuloveroa voidaan laskea ja painopiste siirtää kulutusveroihin. Tämä korotus on aika maltillinen. Esityksen mukaan se lienee oluen kohdalla noin 3,4 euroa litraa kohti, joka merkitsee vähän reilu 6 senttiä olutpulloon — ei kovin suurta vaikutusta.

Mitä tässä sanottiin Viron-tuonnista, niin se asia on jo pikku hiljaa syytä unohtaa, koska Viron oluen osuus Suomen oluesta lienee noin 5 prosenttia ja on nopeasti vähenemässä.

Sitten on muistettava, että oluen hintahan on meillä laskenut vuoden 14 jälkeen — se käy ilmi näistä esityksen perusteluista — ja tämä korotus nyt tulee olemaan suunnilleen saman suuruinen kuin mitä tämä lasku on ollut vuoden 14 jälkeen. Eli veronkorotus kattaisi todella suunnilleen vuoden 14 jälkeisen hinnanlaskun.

Tämän vuoksi minusta tällä esityksellä ei ole mitään suoraa tekemistä alkoholilain kanssa, ei ainakaan verrattuna vahvan oluen ja limuviinan vapauttamisen suuriin vaikutuksiin. Tosiaankin tämä verolaki ja suunniteltu alkoholilain kokonaisuudistus ovat minusta aivan kaksi eri asiaa, ja todella hämmästyttävä ja naurettava minusta on se julkisuudessa ollut asia kytkeä isoa alkoholilakia ja tätä tavanomaista alkoholiverolakia yhteen, eli ajatus siitä, että jos vahvoja juomia ei tuoda kauppaan, niin ei nosteta veroa. Tämä on minusta aivan naurettava ajatus.

18.05 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa herra puhemies! Valtiovarainministerin äsken esittelemä hallituksen esitys on hyvin perusteltu ja ajankohtainen. Mielestäni alkoholin hinnan pitää olla sillä tasolla, että valtio saa siitä itselleen kerättyä valtion kassaan verotuloja sopivan määrän. Mutta samalla kun niitä veroja korotetaan, on tietysti valtiovarainministeriössä, sosiaali- ja terveysministeriössä ja monessa muussa ministeriössä pää punaisena mietitty, mikä on se oikea taso, koska me elämme avoimessa yhteiskunnassa ja emme voi olla korkean hinnan saareke. Jos on hyvin korkea alkoholin hinta, se johtaa hillittömään tuontiin ulkomailta, mikä taas sitten aiheuttaa sen, että rahat menevät ulkomaille ja valtion verotulot pienenevät, mikä on kokonaisuuden kannalta kaikkein huonoin ratkaisu. Mutta tämä vastuullinen ratkaisu, mistä nyt keskustellaan, on mielestäni hyvä ja perusteltu.

Kun olen kuitenkin eri puolilla Suomenniemeä kiertänyt, niin olen kyllä sen havainnon tehnyt, ettei tässä maassa, ei missään päin Suomenniemeä, ole tilannetta, että sitä alkoho-

lia, kaljaa tai jotain muuta ei saisi. Sen jakelu on tässä maassa kyllä ihan hyvin ja kattavasti järjestetty, ihan laillisin keinoin. Tällainen viisas alkoholipolitiikka, jossa pyritään pidättyvästi linjauksia tekemään, on hyvä.

Yksi muutoshan tähän on tulossa sitä kautta, kun eteläiset naapurimme Viro, Latvia ja Liettua, jotka ovat Euroopan unionin jäseniä nyt, ovat luomassa omaa sosiaaliturvajärjestelmäänsä yhä paremmaksi. Se tietää tietenkin heille sitä, että veroja tulee hankkia lisää, ja alkoholiveron korotus, kuten tiedämme, näissä eteläisissä naapureissamme on parhaillaan menossa, ja sieltäkin tuleva virta tällä keinoin nyt vähän pienenee, kun kotimaassa kuitenkin tämä alkoholin hinta on kohtuullisen järkevällä tasolla. Eli tässä ollaan ihan oikealla tiellä.

Mitä tulee sitten siihen kokonaisuudistukseen, mikä on parhaillaan vireillä sekin, niin siihen otan kantaa sitten myöhemmin. Siitäkin voi vain todeta sen, että tässä maassa alkoholia kyllä saa ja jos joku haluaa vaikka kaljaa tai väkevämpiäkin ostaa, sen saanti ei ole ongelma. Pääasia, että huolehdimme vastuullisesti siitä, että hyödyt ja haitat... Alkoholista on aina tietyt hyödyt, hyöty on valtion verokassaan tuleva veroeuro, mutta haittapuolella tietysti ovat nämä sosiaaliset haitat ja terveyshaitat, jotka [Puhemies koputtaa] ovat hyvin ikäviä. Mutta se näköjään hallitaan tässä maassa.

18.07 **Joona Räsänen sd:** Arvoisa puhemies! On hyvä, että tästä asiasta täällä nyt keskustellaan, koska tämä kyllä vahvistaa vähän sitä viestiä, mitä olemme julkisuudessakin kuulleet siitä, miten tämän alkoholilain kokonaisuudistuksen ja sitten tämän alkoholiveron korotuksen osalta eri hallituspuolueet näkevät sen vähän eri tavalla: Olen ymmärtänyt, että aika moni hallituspuolueidenkin edustaja on nimenomaan nivonut nämä yhteen, niin että jos toinen ei mene eteenpäin, niin ei mene sitten toinenkaan. No, täällä edustaja Puska sitten antoi sen linjauksen, että nämä eivät millään tavalla ole käsi kädessä. Tämä osoittaa kyllä sen, että tässä nähtävästi hallituksen sisällä on vähän erilaisia mielipiteitä riippuen vähän siitä, keneltä sitten käy kysymässä.

Mutta ylipäätänsä olisin vielä puuttunut tässä alkoholiverotuskokonaisuudessa vähän samaan kysymykseen, minkä edustaja Myllykoski tuossa nosti esille, että tässähän ennen hallituksen budjettiriihtä oli myös hallituspuolueiden edustajien keskuudessa virinnyt keskustelu siitä, että olisiko ollut järkevää ravintola-anniskelun puolella arvonlisäveroa alentaa. Olisi hyvä, että valtiovarainministeri kävisi tätä läpi, koska tosiasiassahan meillä on käynyt tässä alkoholinkulutuksessa niin, että meillä ravintoloissa anniskellun alkoholin määrä on koko ajan tippunut. Se, mikä meillä on lisääntynyt, on sitten tämä kotona kulutettu ja kadulla kulutettu alkoholi, vaikka kaikkien järjellisten ihmisten mielestä olisi varmaan järkevämpää, että se alkoholinkulutus nimenomaan siellä ravintoloissa kasvaisi, koska se olisi myös työllisyyden kannalta se keskeisin asia. Nythän siis ravintoloissa, jotka ovat työllisyyden kannalta keskeisin toimija tässä alkoholiteollisuuden kentässä — siis työllistävät eniten ihmisiä — kulutetaan vähiten alkoholia. Onhan tämä nyt hieman ihmeellinen asia, että minkä takia me emme nyt sitten yritä myös tällä veropolitiikalla ohjata kulutusta enemmän vaikka sinne ravintoloihin, ja olisi hyvä, jos vielä valtiovarainministeri tätäkin kokonaisuutta kommentoisi.

18.09 **Outi Mäkelä kok:** Arvoisa puhemies! Kyllähän se on ihan selvää, että alkoholipolitiikka on kokonaisuus, jos ajatellaan vaikkapa sitä kautta, että sillä, että saatavuutta kotimaassa lisätään, on arvioitu olevan merkittäviä vaikutuksia siihen, mikä on ulkomaantuon-

ti. Toisaalta sitten tällä veroratkaisulla on ihan vastaavasti merkityksiä sille, minkälainen on kulutus ja minkälainen on tuonti. Kun veroa on nostettu vuoden 2008 kieppeillä, niin silloin matkustajatuonti merkittävästi lisääntyi, ja nyt jos ajatellaan tätä matkustajatuontia, niin sitä ei ole lainkaan syytä vähätellä. Vielä vuonna 2016 matkustajatuonti on merkittävästi lisääntynyt, ja kyllä tämä matkustajatuonnin osuus, kun sitä ajatellaan tästä kokonaiskulutuksesta, on suomalaisilla noin 17 prosenttia kokonaisuudesta. Se on erittäin suuri määrä, ja juuri näillä päätöksillä, sekä tällä alkoholilain uudistuksella että veroratkaisuilla, on merkitystä tältä näkökannalta sille, millä tavalla suomalaiset kuluttavat alkoholia. Minä uskon siihen, että jos se alkoholi ostetaan siitä lähikaupasta siihen ostoskassiin, niin sitä juodaan ja kulutetaan myös vähemmän kuin jos se raahataan sieltä ulkomailta niillä kaljakärryillä ja tuodaan sitä isoja määriä. Kyllä se silloin tarkoittaa, että sitä alkoholia myös kulutetaan enemmän.

18.10 **Jari Myllykoski vas:** Arvoisa herra puhemies! Olisin kysynyt ministeri Orpolta — ei nyt henkilökohtaisena mielipiteenä: Jos nyt niin kävisi, että alkoholilain kokonaisuudistusta käsiteltäessä hallituspuolueissa ja oppositiossa viriäisi sellainen yhteinen näkemys, että olisi hyvä kokonaisuudistuksen yhteydessä pohtia sitä, että jos meillä näillä 2,8—5,5 prosenttisilla sekoitealkoholeilla olisi oma veroluokkansa, jonka verotus olisi korkeampi kuin käymisteitse valmistettujen alkoholijuomien, ja sitä kautta saataisiin sitä verotuloa niin paljon, että me voisimme sen 100 miljoonan ajatellun ravintoloiden alvin alennuksen tehdä, niin olisiko ministerillä henkilökohtaisesti vastustava kanta, vai onko meidän tämmöisten työtä lisäävien kansanedustajien, jotka haluamme edistää suomalaista työllisyyttä, peli menetetty vai vieläkö saamme haaveilla, että ponnistelemme tämän eteen?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vielä täällä pyydetyt puheenvuorot, edustaja Salonen ja edustaja Viitanen, ja sen jälkeen on ministerillä puheenvuoro.

18.12 **Kristiina Salonen sd:** Arvoisa puhemies! Meillä tuntuu nyt olevan yhteiskunnassa vähän sekaisin linjaukset siitä, mitkä politiikkatoimet vaikuttavat alkoholin kulutukseen, tai ainakaan ne toimet, jotka tännekin meille päätettäväksi tulevat, jotka alkoholin ympärillä tehdään, eivät tunnu olevan oikein linjassaan. Siis saatavuus ja hinta ovat perinteisesti olleet ne yhteisesti hyväksytyt tosiasiat, joilla alkoholin kulutukseen vaikutetaan. Nyt me nostamme veroa mutta toisaalta hinta on laskemassa alekaupan kautta, samanaikaisesti me lisäämme saatavuutta. Tämä vähän tuntuukin ulkopuolisen silmissä siltä, että tehdään sulle—mulle-kauppaa kansanterveydellä. Toivottavasti se näin ei ole.

Edustaja Puska kuitenkin irrotti tämän veronkorotuksen alkoholilain kokonaisuudistuksesta, ja kuten edustaja Räsänenkin täällä jo totesi, olemme saaneet kuulla useasta suusta jo aikaisemmin, että tämä veronkorotus on tuotu juuri alkoholilain seurauksien takia. Miten se nyt on, ministeri Orpo? Olisiko veronkorotus tullut meille saliin, jos alkoholilakia ei oltaisi uudistamassa?

18.13 **Pia Viitanen sd:** Arvoisa puhemies! Totta kai tässä on kyse kokonaisuudesta, kun mietitään, että toisaalla käsitellään veroja ja toisaalla alkoholilainsäädännön uudistusta. Hallitus myös itse omissa esityksissään käsittelee näitä ikään kuin kokonaisuutena. Esimerkiksi täällä verolakiesityksessä hallitus itse analysoi samaan aikaan meneillään olevaa alkoholilain muutosta, toteaa sen osalta: "Kansantalouden kannalta uudistuksen kokonais-

vaikutukset olisivat esityksen mukaan negatiiviset." Sitten myös toisaalla hallitus itse toteaa tämän kulutuksen kasvun suhteen, että "ehdotettujen alkoholilain muutosten seurauksena alkoholin kulutuksen kasvun arvioidaan olevan selvästi suurempi kuin se kulutuksen vähenemä, mikä syntyy veronkorotuksen seurauksena". Kyllä tässä nyt joka tapauksessa lopputulos on se, että hallitus omin toimin on nostamassa alkoholin kulutusta ja sitä kautta erilaisia haittavaikutuksia, ja varmasti ne yhteiskunnalliset kustannukset tulevat koviksi tässä hallituksen alkoholipolitiikassa kaiken kaikkiaan, ja siitä olen erittäin huolissani. Mutta odotan nyt ministeri Orpon vastausta ja toivon, että hän myös siinä yhteydessä ottaa kantaa tähän terveysperusteiseen veroon ja siihen valmisteluun.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vielä edustaja Puska ennen ministeriä.

18.14 **Pekka Puska kesk:** Arvoisa puhemies! Vielä lopuksi helsinkiläisistä ravintoloista. Ravintoloitahan ei mitenkään hyödytä se, että vahvoja oluita ruvetaan myymään kaupoista, kioskeista ja huoltoasemilta ja juominen siirtyy kotisohville. Se huoli, joka täällä esitettiin, on minusta aivan aito, ja pitää varmaan miettiä toimenpiteitä, joilla voitaisiin tosiaan saada painopiste siirtymään ravintoloiden suuntaan.

Sanon vielä tästä matkustajatuonnista, joka kytketään tähän, kun se näyttää tietysti aika pahalta Tallinnan satamassa, että todellakin noin 5 prosenttia, reilut 5 prosenttia Suomessa juotavasta oluesta on sieltä peräisin. Se on koko ajan vähenemässä, eikä mitään olennaista lisäystä ole tapahtunut viimeisen 10 vuoden aikana. Siinä on piikkejä ylöspäin ja alaspäin.

Sanon vielä uudestaan sen, että tämä esityksen mukainen veronkorotus kattaa suunnilleen sen hinnanalennuksen, mikä vuoden 2014 jälkeen oluessa on ollut, ja se on hyvä, että se tekee tämän, mutta se ei ole mitenkään suoraan verrannollinen niiden suurten vaikutusten kanssa, joita seuraisi siitä, että vahvoja oluita ja vahvoja limuviinoja tultaisiin myymään Suomessa yli 10 000 myyntipisteessä. Eli minä pitäisin tätä esitystä hyvänä ja aika tavanomaisena jatkona niille tupakka- ja alkoholiveron korotuksille, joita viime vuosina on tehty.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Myönnän nyt vihdoin ministerille puheenvuoron. Katsotaan sitten sen jälkeen vielä, onko aihetta jatkaa.

18.16 **Valtiovarainministeri Petteri Orpo:** Arvoisa herra puhemies! Aloitan tästä haittaverosta.

Valitettavasti on niin, että kun erityisesti sokeriveroa on yritetty rakentaa, niin sen toteuttaminen on osoittautunut erittäin vaikeaksi, käytännössä oikeastaan mahdottomaksi. Kun on vielä selvitelty EU-alueella, niin tällaista sokeriveroa ei ole käytössä puhtaana muotona missään, vaan on erilaisia tuotekohtaisia veroja, mutta ei siis puhtaana niin sanottua sokeriveroa. Se olisi erittäin vaikea tehdä hallinnollisesti, ja siksi sen kanssa ei olla pystytty etenemään.

Mutta sitten tähän varsinaiseen esitykseen, tai ehkä vielä ennen sitä: kyllä tässä on tietenkin pohjalla kansanterveydellinen näkemys hyvin voimakkaasti, ja minä olen erittäin tyytyväinen siihen tupakkaverolinjaan, joka hallituksella on ollut, jossa tupakkaveroa nostetaan koko tämän hallituskauden ajan. Se on viisasta politiikkaa. Samoin varmasti kansanterveydellisesti tämä veronkorotus on tärkeä.

Kyllä hallituksen pitää kuitenkin, kuten oppositio monet kerrat sanoo, katsoa kokonaisuutena sitä, millaista politiikkaa tekee. Kytketään suoraan tai ei, mutta jos täällä samaan aikaan on talossa käsiteltävänä hallituksen yksimielinen esitys alkoholilainsäädännön uudistamisesta, joka vapauttaa väkevämpien muun muassa oluiden myyntiä kauppoihin, niin totta kai se on olemassa. Se tarkoittanee sitä, kun se toteutuu, että tarjonta kasvaa, mikä tuo luultavasti mukanaan sen, että silloin kuluttajahinnat laskevat näillä väkevämmillä tuotteilla, jolloin siinä on sekä kansanterveydellisesti että fiskaalisesti paikka myöskin veronkorotukselle, mikä osaltaan tukee sitä, että painotetaan tätä veron kiristystä oluisiin ja viineihin. Silloin tällä pystytään myöskin nimenomaan kansanterveydellisestä näkökulmasta vaikuttamaan haittoihin, koska vaikutetaan hintaa nostavasti.

Mitä tulee alkoholipolitiikkaan laajemmin ja siihen liittyen ravintola-alviin, niin voin sanoa omana mielipiteenäni — pidemmällä aikavälillä, nyt ei ollut sen aika — että en näe järkeä siinä, miksi sitä verotetaan niin kovasti, jos nautitaan alkoholia valvotuissa olosuhteissa, kun Suomessa ravintola on varmasti lähes vankilaankin verrattavasti valvottu ja säännelty ympäristö, jos samaan aikaan esimerkiksi matkustajatuonnilla tai vapaiden kauppojen aukioloaikojen kautta voi sen alkoholin nauttia siinä ravintolan viereisessä pusikossa hyvin halvalla. Siksi ja työllisyysnäkökulmista minä haluaisin tämän eron pidemmällä aikavälillä tasoittuvan. Uskon, että silläkin on silloin kansanterveydellisiä vaikutuksia ja sillä on varmasti myöskin perhepoliittisia vaikutuksia: nautitaan alkoholia, jos sitä haluaa nauttia, mieluummin valvotussa ravintolaympäristössä kuin kotona. Siksi minusta se olisi pidemmällä aikavälillä hyvä kehitys. Nyt sille ei ollut mahdollisuuksia. Alvin lasku olisi ollut arviolta noin 130 miljoonaa euroa, ja kun emme pysty todentamaan valtiovarainministeriössä sieltä vastaavia dynaamisia vaikutuksia ja koska haluamme tehdä tasapainoista, vastuullista veropolitiikkaa, niin meillä ei ollut siihen nyt varaa, mutta sekä alkoholipoliittisesti että työllisyyden kannalta minusta se olisi jossain vaiheessa hyvä tehdä.

Edustaja Myllykoski otti esille [Puhemies koputtaa] tämän toiveen työllisyysnäkökulmasta, että kotimaiset panimot saisivat alkoholilainsäädännön uudistuksesta mahdollisuuksia kasvaa ja työllistyä, ja mitä tulee siihen [Puhemies koputtaa] ehdotukseen, minun käsittääkseni — puhemies, aivan yksi lause — EU-direktiivit estävät sen, että voisimme saman tuoteryhmän sisällä, johon siis kuuluvat sekä käymisteitse että sekoitetusti tehdyt juomat, vaikkapa lonkerot, luoda erilaisia verotasoja. Selvitetään.

18.21 **Outi Mäkelä kok:** Arvoisa puhemies! Kiitän ministeri Orpoa tästä vastauksesta koskien ravintoloitten arvonlisäveron alentamista pidemmällä aikavälillä. Se on hyvä tavoite.

Mutta edustaja Puskalle toteaisin, kun te totesitte, että tällä Viron-tuonnilla ei ole juurikaan merkitystä: kyllä se käytännössä on niin, että kolme neljäsosaa alkoholin tilastoimattomasta kulutuksesta on nimenomaan matkustajatuontia, ja kuten sanoin jo aikaisemmin, matkustajatuonnin osuus suomalaisten alkoholin kokonaiskulutuksesta on arviolta noin 17 prosenttia. Se on huomattavan suuri. Tätä alkoholin matkustajatuontia seurataan säännöllisesti erilaisin haastatteluin ja kyselytutkimuksin, ja nämä tulokset julkaistaan kolme kertaa vuodessa. Sieltä on hyvin tarkkaakin tietoa saatavissa siitä, mikä vaikuttaa ja millä ei ole vaikutusta. Todellakin viime vuoden aikana, nimenomaan näissä oluttuotteissa, kasvu on ollut huomattavaa. Tätä en pidä mitenkään merkityksettömänä asiana, ja mielestäni senkin takia alkoholin saatavuutta suomalaisissa päivittäistavarakaupoissa on syytä parantaa.

18.22 **Joona Räsänen sd:** Arvoisa puhemies! Tässä täytyy kiittää valtiovarainministeriä erittäin tyhjentävästä vastauksesta. Ehkä näin se juuri on, että tämä on iso kokonaisuus. Kun tuossa äsken sitä aprikoitiin, että eikö se ole juuri niin, että kun toisella kädellä olemme nyt uudistamassa alkoholilainsäädäntöä, joka kaikkien arvioiden mukaan kasvattaa myös alkoholista aiheutuvia haittoja, ja kun haitat kasvavat, niin silloin kasvavat kustannukset. Näitä kustannuksia sitten pitää totta kai kattaa jollakin tavalla ja yrittää myös sitä vaikutusta siitä kulutuksen lisääntymisestä pienentää sillä, että hinta nousee. Nämä ovat yhteyksissä toisiinsa. Silloin herää se kysymys, miksi ylipäätänsä etukäteen ollaan ensin aiheuttamassa kustannuksia, joita sitten joudutaan kattamaan veronkorotuksilla. Tähän logiikkaan olisi mukavaa, että joku hallituksesta kertoisi sen vastauksen, minkä takia sitten näin toimitaan.

Ylipäätänsä sitten tähän toiseen kokonaisuuteen, ravintolassa anniskeltuun alkoholiin: Sehän on juuri näin, että tämä alkoholilain kokonaisuudistus tulee totta kai eniten helpottamaan nimenomaan kaupan tilannetta. Ymmärrän oikein hyvin, että kaupan alan toimijat ovat kiinnostuneita siitä, että saavat uusia tuotteita myyntiin. Mutta ei se tätä ravintoloiden tilannetta kyllä yhtään paranna, vaikka siellä monta hyvää sääntelyn purkua on myös tässä kokonaisuudistuksessa. Sen takia oli ilahduttavaa, että ministeri otti esille tämän, että pidemmällä aikavälillä pitäisi korjata se vinouma, joka meillä liittyy esimerkiksi näihin verotuskysymyksiin, joilla olemme siis aiheuttaneet tilanteen, että on hirveän paljon halvempaa ostaa se alkoholi kaupasta ja mennä viereiseen puistoon nauttimaan sitä kuin että menisi sinne valvottuun ympäristöön, jossa luultavasti sitten saattaisi tavata muitakin ihmisiä. Sillä olisi varmaan sosiaalisen elämämmekin kannalta positiivisia vaikutuksia — ainakin näin kohtuukäyttäjänä uskaltaa näin väittää.

18.24 **Jari Myllykoski vas:** Arvoisa herra puhemies! Korviin särkee, kun sanotaan "valvottuihin olosuhteisiin". Kyllä anniskelulupaan kuuluu tiettyjen pelisääntöjen valvominen, mutta haluaisin, että alamme keskustelemaan siitä, että ihmisten on kivempi nauttia palveluissa ja palveluympäristössä. He haluavat mennä sinne palveluympäristöön nautittuaan siellä pusikossa sen pussikaljan ensin. He kaipaavat sinne sosiaaliseen ympäristöön, missä heitä palvellaan, mutta kun se on niin kallista, niin on pakko vetää ne Viron viinat ensin, tirpoa kotona pohjiksi, jotta mennään sitten nauttimaan sinne kalliiseen ympäristöön siitä, että me voimme viihtyä siellä muusikoitten kanssa, jotka tulevat keikalle tänä päivänä kello 24.00, hyvä jos silloinkaan. Eli koko ravintolakulttuuria voitaisiin muuttaa, jos meillä kohtuullistettaisiin sitä alkoholin verotusta, niin että ihmiset voisivat tulla sinne siihen aikaan, kun he kuitenkin aloittavat alkoholin nauttimisen sinä iltana jo silloin, kun he aloittavat.

Mutta en ole asiantuntija verotuksen suhteen, voiko samoilla tuottajilla olla, mutta kun tiedän, että samoilla valmistetuilla tuotteilla voi olla erilainen verotus riippuen siitä, kuinka paljon sitä valmistetaan, niin ajattelin, että tässä kohtaa on. Enkä minä nyt tässä kohtaa olisi pahoillani, vaikka sitten niillä vahvoilla oluilla olisi samanlainen korkeampi verokanta kuin niillä, jotka on puhtaasti valmistettu alkoholipohjasta, eli siinä mielessä toivon, että ministeri tätä selvittää ja voi sitten antaa sen vinkin edustaja Myllykoskelle, että jaksa sinä vielä painaa.

18.26 **Pia Viitanen sd:** Arvoisa puhemies! Totean vielä yhteenvetävästi sen, että kaiken kaikkiaan tässä vaiheessa tietenkin on täysin hyväksyttävää se, että haittaveroja ylipäätään

korotetaan, ja olemme sosiaalidemokraatteina antaneet tukea myös esimerkiksi tälle tupakkaveron korotukselle, mitä kohta tässä salissa käsitellään, mutta haluan juuri siksi ilmaista tiettyä pettymystä siitä, että siitä käytettiin termiä "terveysperusteinen vero", ei edes "sokerivero" vaan "terveysperusteinen vero", viime syksynä näihin aikoihin, ja, ministeri, te itse silloin lupasitte täällä, että te alatte valmistella tällaista terveysperusteista veroa, ja sitä tietenkin jäimme odottamaan. Nyt kun vuosi on kulunut, jälleen vuosi on kulunut, niin sitä ei näy eikä kuulu. Ja ihan samaa argumenttiahan käytimme myös viime syksynä sen suhteen, että kun tämä EU:sta tullut ikään kuin tietty pakottava tarve tälle makeisveron poistolle oli tiedetty jo kuitenkin vuosia, niin sitä aikaahan olisi ollut valmistella jo pidempäänkin, eli siinä mielessä tämä oli harmillinen kuulla nyt myös ministerin itsensä suusta. Täällähän jo aiemmin salissa tuli ilmi hallituspuolueilta, että tästä ollaan luovuttu, ja siksi sitä aiemmin tiedustelinkin, että pitääkö tämä tieto kaiken kaikkiaan paikkansa.

Mutta haluaisin kyllä nyt muistuttaa, että eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta taisi olla ihan yksimielinen, siellä oli myös hallituspuolueet mukana, edellyttivät sitä, että nyt valmistellaan tätä terveysperusteista veroa, ja tietenkin toivoisin nyt, että eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta voisi jossain yhteydessä — hehän nyt antavat esimerkiksi tästä laista lausunnon meille valtiovarainvaliokuntaan — palata myös tähän asiaan.

18.28 **Outi Mäkelä kok:** Arvoisa puhemies! Vielä tähän loppuun: Tämä alkoholiveron korotus on paikallaan osana tätä alkoholipoliittista kokonaisuutta. Ja ehkä nyt vielä selkeyden vuoksi omana näkemyksenäni totean, että jos tämä alkoholilaki ei etene, niin on varmasti syytä vielä pohtia sitten tätä veronkorotustakin uudelleen. Muutoinkin on hyvä tarkkailla, mitä tämän veronkorotuksen seurauksena syntyy. Nimittäin Suomihan on esimerkiksi oluen verotuksessa jo EU:n kireimpiä maita, ja tämä kyllä näkyy monella tavalla täällä.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja vielä edustajat Puska ja Räsänen ja sitten ehdottomasti näiden puheenvuorojen jälkeen ministeri.

18.28 **Pekka Puska kesk:** Arvoisa herra puhemies! Olisin toivonut, ettei enää tarvitse avata suutaan, mutta repliikkinä edustaja Mäkelälle niistä kahdesta aiemmasta luvusta:

Siis kolme neljäsosaa alkoholintuonnista on Virosta. Ei kai sitä kukaan ihmettele, kun tiedetään, mikä matkustajarumba menee nimenomaan Viroon.

Ja sitten tämä 17 prosenttia. Minun mainitsemani reilu 5 prosenttia koskee siis olutta, Virosta tuotavan oluen osuutta Suomessa juodusta oluesta. Tämä 17 prosenttia kattaa kaiken alkoholin, ja on ihan selvää, että Virosta tuodaan hyvin paljon väkevää ja viiniä.

18.29 **Joona Räsänen sd:** Arvoisa puhemies! Lupaan, että on kyllä viimeinen puheenvuoro omalta osaltani, mutta onhan tämä siinä mielessä vähän kummallista, että yleensä tässä salissa ollaan kuitenkin totuttu siihen, että ehkä ne mielipide-erot menevät tällä hallitus—oppositio-rajalla, mutta tässä alkoholiverokysymyksessä nyt näyttäisi mielipide-ero olevan siellä hallituksen sisällä elikkä osa hallituksesta on sitä mieltä, että jos tämä kokonaisuudistus ei mene eteenpäin, niin ei mene tämä veronkorotuskaan, ja osa on sitten sitä mieltä, että totta kai tämä veronkorotus menee eteenpäin. Siinä mielessä kyllähän tämän veronkorotuksen perusteet ovat aika selvät, että jos halutaan todella sieltä työn verotuksesta siir-

tää painopistettä haittaverojen suuntaan, niin silloinhan juuri tällaisia muutoksia on sitten tehtävä.

Ehkä semmoinen pieni anekdootti sallitaan tähän viimeiseksi huomioksi, että kun todella nyt sitten 2000-luvulla olemme viisi kertaa korottaneet alkoholiveroa Suomessa, niille kaikille korotuksille on yksi yhdistävä tekijä. [Pia Viitanen: Arvaatteko mikä?] Kaikkina niinä kertoina, kun joku hallitus on antanut eduskunnalle esityksen, jossa on siis korotettu alkoholiveroa, kokoomus on itse asiassa ollut hallituksessa. Nyt ajattelenkin näin, että kai se nyt tälläkin kertaa menee sillä tavalla, että tämä alkoholiveron korotus kyllä viedään täällä lävitse.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ministeri Orpo, pari minuuttia.

18.30 **Valtiovarainministeri Petteri Orpo:** Arvoisa puhemies! Ihan lyhyesti vielä edustaja Viitaselle lähinnä, että kyllä muistan hyvin ne keskustelut vuoden takaa ja kyllä vakaa tahto on ollut löytää terveysperusteinen tai haittavero tai sokerivero tai vastaavan kaltainen. Näitä on selvitetty nyt meillä, me olemme katsoneet, mitä on tehty, selvitetty Tanskassa, Norjassa, mitä on käytössä Britanniassa tai Ranskassa, ei ole siis sellaista yleistä sokeriveroa tai haittaveroa. He ovat joutuneet päätymään joihinkin tuotteisiin, joiden kohdalla, esimerkiksi muistaakseni Britanniassa pelkästään sokeria sisältävissä virvoitusjuomissa, on korkeampi vero, siis tämäntyyppisiin yksittäisiin pisteveroihin on päädytty. Tämä on yksinkertaisesti syy, että tämmöinen haittavero tai sokerivero on osoittautunut äärettömän vaikeaksi toteuttaa, ja itse olen pahoillani, ettei siihen löydy mallia, koska kun veroja pitää jostain kerätä, niin jotenkin se olisi luontevaa, että kun me jo verotamme tupakkaa ja me verotamme alkoholia, niin miksei se voisi olla silloin terveysperusteisissa muissa haittaveroissa kuten esimerkiksi rasvassa tai sokerissa. Mutta siihen ei ole löytynyt mallia, ja minä en valitettavasti sellaiseksi malliksi voi muuttua.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan, jolle sosiaali- ja terveysvaliokunnan on annettava lausunto.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä varten sekä kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä yrityksen sisäisen siirron yhteydessä ja eräiksi niihin liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 80/2017 vp
Valiokunnan mietintö HaVM 19/2017 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Käsittelyn pohjana on hallintovaliokunnan mietintö HaVM 19/2017 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Keskustelu

18.32 **Jari Myllykoski vas:** Arvoisa herra puhemies! Aivan lyhyesti haluan kiittää valiokuntaa tehdystä työstä, siitä, että lausuntoja antaneen maa- ja metsätalousvaliokunnan lausuma ei tullut kirjatuksi eikä aiheuttanut sellaisia muutoksia, mitkä olisivat olleet ristiriidassa direktiivin tai hallituksen esityksen kanssa, vaan että erityisesti tämä työnantajakohtaisuus tässä säilyy ja tässä myös sitten lupaprosessia ja jatkolupien käsittelyä ollaan joustavoitettu, ja samalla, että hallintovaliokunta ei lähtenyt saatavuusharkinnan joustamiseen tässä kausityöntekijämietinnössä.

18.33 **Kari Kulmala sin:** Arvoisa puhemies! Tavoitteena tällä esityksellä on parempi työvoiman liikkuvuus ja työntekijän aseman parantaminen. Maatalous ja matkailu keskiössä, molemmissa kausityövoiman tarve, jota ei voi paikata kotimaisella työvoimalla. Ict hyötyy, koska sinne tarvitaan erityisosaajia Suomen ulkopuolelta. Erityisosaajien liikkuvuutta EU-maista Suomeen halutaan joustavoittaa.

Asian yhteydessä on keskusteltu muun muassa siitä, miksi suomalaisia nuoria eivät enää kiinnosta maataloustyöt, lomitus, maatalous, mansikanpoiminta sun muut ja miten maa on muuttunut muutamassa kymmenessä vuodessa tässä asiassa. Mistä se johtuu, ja onko tälle asialle tehtävissä jotakin maassa, jossa on kuitenkin satojatuhansia työttömiä? Kausityöntekijöitä maataloudessa on noin 15 000 vuosittain. Matkailutyöläiset, esimerkiksi Lapissa, kärsivät kausivaihtelujen lisäksi myös siitä, ettei työn perässä muuttajalle ole tarjolla säällisiä asuntoja. Myös tähän tarvitaan muutos.

18.34 **Joona Räsänen sd:** Arvoisa puhemies! Tässä hallintovaliokunnan mietinnössä todella hyvin kattavasti käydään läpi tämä hallituksen esitys, jonka tavoitteena on nimenomaisesti toisaalta helpottaa tätä työvoiman liikkuvuutta ja taata työvoimaa sinne, missä sitä tarvetta on, mutta kuitenkin niin, että se liikkuvuus on hallittua. Tämähän on myös tämän koko työperäisen maahanmuuton keskeisin idea: että se pidetään hallittuna. Meillä on tietyt pelisäännöt, joiden puitteissa me toimimme ja joita me pyrimme sitten sujuvoittamaan aina jos tarvetta on. Me pystymme tekemään myös lainsäädäntöön erilaisia poikkeuksia, niin kuin esimerkiksi tässä asiassa on tehty. Kaiken kaikkiaan järkevä uudistus.

Tämän asian yhteydessähän moni sitten halusi nostattaa keskustelua myös laajemmin tästä työvoiman saatavuusharkinnasta ja siitä luopumisesta, mutta kyllä vanha viisaus kertoo, että kun autosta on rengas rikki, niin silloin vaihdetaan se rengas, ei korvata koko autoa. Ja näillä erilaisilla muutoksilla, joita ollaan tehty tänne ulkomaisen työvoiman saatavuuteen, nimenomaan taataan se, että niissä työpaikoissa, joissa sitä osaamista tarvitaan, he saavat sen osaamisen, kunhan he noudattavat niitä yhteisesti sovittuja pelisääntöjä, mutta emme kokonaisuudessaan aiheuta sellaista tilannetta, että meillä täällä työvoiman liikkuvuudesta tulisi hallitsematonta ja meillä ei olisi enää sitten keinoja puuttua siihen, millä perusteella tänne saa tulla töihin.

On hyvä tässäkin yhteydessä vielä muistuttaa, että todella niin EU-, Eta- kuin OECD-maista Ruotsi on siis ainoa, joka kokonaisuudessaan on tämän saatavuusharkinnan poistanut. Kaikilla muilla mailla se on käytössä, ja on varmaan järkevää, että Suomi on tässä enemmistöjoukossa eikä lähde Ruotsin linjalle.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 80/2017 vp sisältyvien 1.-13. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi talous- ja velkaneuvonnasta

Hallituksen esitys HE 102/2017 vp
Valiokunnan mietintö LaVM 12/2017 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö LaVM 12/2017 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Keskustelu

18.37 **Kristiina Salonen sd:** Arvoisa puhemies! Jäin miettimään, onko talous- ja velkaneuvonnan ongelma ollut hallinnointi, ehkä enemmin kuitenkin sen saatavuus. Huolestuttavaa on, että resurssit ovat tulevaisuudessa vähenemässä siitä huolimatta, että nyt asiaa hallinnon osalta käsitellään. Hyvää toki tässäkin esityksessä ja päätöksessä on se, että yhdenmukaisuuden ja tasa-arvoistumisen pitäisi lisääntyä. Pieni huoli minulla on siitä, että toimipisteitten määrä ei välttämättä tavoita kaikkein pienimpiä kuntia ja kaupunkeja, vaan päinvastoin täälläkin puhutaan esimerkiksi sähköisten palveluiden lisäämisestä, joka helposti tarkoittaa sitä, että palvelut keskitetään suuriin kaupunkeihin ja sitten muut hakevat ne sieltä. Toivottavasti tämä ei toteudu.

Resurssien osalta on kuitenkin todella, todella huolestuttavaa, että 1,1 miljoonaa euroa pienemmällä pitäisi vuodesta 2019 lähtien järjestää talous- ja velkaneuvontaa. Me olemme eläneet viime vuodet alhaisen koron maailmassa, ja jos korot tulevina vuosina nousevat, niin on pelko, että meillä esimerkiksi ylivelkaantuminen realisoituu, ja silloin on tärkeää, että meillä on olemassa talous- ja velkaneuvontaa.

Sähköisten palveluiden osalta: Niitä varmasti on syytä kehittää, mutta välillä tuntuu, että olemme ehkä hieman irti reaalitodellisuudesta. Useinhan tuodaan muovipussissa kasa avaamattomia laskuja, jotka sitten lähdetään yhdessä avaamaan, ja siitä lähdetään pikkuhiljaa selvittämään, mitkä ne kertyneet velat siellä ovat. Tätä ei voi kyllä sitten sähköisesti tehdä, joten [Puhemies koputtaa] pidetään huoli siitä, että nekin saavat avun, jotka sitä tarvitsevat.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 102/2017 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tupakkaverosta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 110/2017 vp
Valiokunnan mietintö VaVM 10/2017 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 10/2017 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Keskustelu

18.39 **Kari Kulmala sin:** Arvoisa puhemies! Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tupakkaverosta annettua lakia, eli lähinnä veroa korotettaisiin keskimäärin 21 prosenttia. Esityksen tavoitteena on hallitusohjelman mukaisesti korottaa tupakkaveroa asteittain.

Sikareista kannettaisiin arvonlisäveron lisäksi yksikköveroa. Lisäksi säädettäisiin sikareiden vähimmäisverosta. Esityksen myötä kalliimpien sikareiden osalta hintamuutos olisi vain muutaman prosentin, eli tässä ohjataan polttamaan kalliimpia sikareita halvempien sijaan. Asiantuntemattomampi sanoisi, että tässä suositaan taas herrojen sikariharrastusta. Tällä hetkellä sikareiden ja pikkusikareiden veroprosentti on noin kolmannes vähittäismyyntihinnasta. Sikareiden tupakkaverorasitus on kaksinkertaistunut vuosina 2009—2017.

Vuoden 2016 elokuussa tuli voimaan uusi tupakkalaki, jolla muutettiin monelta osin tupakkatuotteita koskevaa sääntelyä. Muutokset eivät vielä kaikilta osin ole voimassa, vaan esimerkiksi makuainekielto tulee voimaan vasta toukokuussa 2020. Mielestäni tämä tupakkalaki jäi kokonaisuutena hieman kesken, mikäli sen tavoitteena oli ihmisille myrkyllisiä aineita sisältävien ja riippuvuutta aiheuttavien tupakkatuotteiden ja muiden nikotiinipitoisten tuotteiden käytön loppuminen Suomessa. Tältä osin se ei varmasti koskaan valmiiksi tulekaan, mutta hieman avaan vielä edellisen tupakkalain tavoitetta: Kunnianhimoinen tavoite pyrittiin saavuttamaan tarttumalla erityisesti lasten ja nuorten tupakointiin, eli tupakoinnin aloittaminen on estettävä jo varhaisessa vaiheessa. Tätä tavoitetta tupakkalaki linjaa alaikäisiä henkilöitä koskevilla tupakkakielloilla.

Uusimman nuorten terveystapatutkimuksen, STM 2017, tulosten mukaan nuorten tupakointi jatkaa vähenemistään ja vuonna 2017 14—18-vuotiaista 7 prosenttia tupakoi päivittäin, kun vastaava luku oli 25 prosenttia vuonna 2001. Tupakkalain 118 § kieltää alle 18-vuotiaalta henkilöltä tupakan hallussapidon ja 63 § tupakan maahantuonnin. Lisäksi tupakkalain 53 §:n mukaan on kiellettyä alle 18-vuotiaalle henkilölle myydä, välittää ja muuten luovuttaa tupakkatuotteitta ja tupakointivälineitä. 109 §: henkilö, joka myy tai muutoin vastiketta vastaan luovuttaa taikka välittää tupakkatuotteen alle 18-vuotiaalle henkilölle, syyllistyy tupakan myyntirikokseen, josta rangaistukseksi määrätään sakkoa tai vankeutta enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Näin ollen yksittäisen tupakka-askinkin välittäminen vastiketta vastaan alaikäiselle kaupasta on rangaistava rikos. Tupakan vastikkeeton luovuttaminen alaikäiselle on niin ikään kiellettyä, mutta siitä ei tupakkalaissa ole säädetty rangaistusta. Voinee kysyä: miksi ei? Alaikäiselle tupakan hallussapidosta ei ole tupakkalaissa myöskään säädetty rangaistusta, ja näin ollen esimerkiksi poliisilla, opettajalla, vanhemmalla tai sijaisvanhemmalla ei ole oikeutta takavarikoida tai ottaa pois tupakkatuotteita alaikäisen hallusta. Mielestäni tämä on ristiriidassa tupakkalain tavoitteen kanssa sekä myös verrattuna alkoholilakiin, jonka 60 §:n ja 60 a §:n mukaan poliisi voi ottaa alkoholijuomat alaikäiseltä pois ja hävittää poliisin toimesta. Se, että alaikäiseltä ei voida ottaa tupakkavälineitä pois, perustuu perustus-

lakivaliokunnan kantaan lausunnossaan 23/1997, jonka mukaan pelkän hallussapidon kriminalisointia olisi pidettävä poikkeuksellisena. Tupakkatuotteen hallussapitäminen ei heidän mielestään myöskään aina merkitse tuotteen käyttämistä tai edes käyttämisen aikomista. Ihan samalla tavoin voidaan mielestäni sanoa alkoholin hallussapidosta, jos niin halutaan.

Joka tapauksessa nikotiini on voimakkaasti riippuvuutta aiheuttava aine, josta eroon pääseminen ei ole aina helppoa. Sen vuoksi onkin tärkeää, että tupakoinnin vähentämiseen tähtäävissä toimissa etsitään myös keinoja, joilla voidaan tukea eri tapoja vieroittua nikotiinista. Se on suurta viisautta.

18.44 **Pia Viitanen sd:** Arvoisa puhemies! Kuten tuossa aiemmassa, alkoholiveroa koskeneessa keskustelussa jo totesin, haittaverot ovat tässä vaiheessa ihan perusteltuja ja niitä voidaan korottaa, ja siksi SDP on tässä esityksessä tukemassa hallituksen esitystä. Pyytäisin myös kiinnittämään huomiota valiokunnan mietintöön tästä asiasta. Olemme kirjoittaneet sinne kohtuullisesti tekstiä myös juuri siitä näkökulmasta, kuinka tärkeää olisi, että yhteiskunnassa noin yleisesti taisteltaisiin sen puolesta, että ihmisiä kannustettaisiin lopettamaan tupakointi, ja sillä tavalla ihmisillä olisi mahdollisuus saada tukea ja erilaisia toimia sitten siinä taistelussa, mikä jokaisen tupakoitsijan varmasti olisi syytä tehdä.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 110/2017 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yleisradioverosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 108/2017 vp
Valiokunnan mietintö VaVM 11/2017 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 11/2017 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Keskustelu

18.46 **Pia Viitanen sd:** Arvoisa puhemies! Arvoisat kuulijat! Myös tässä suhteessa on kysymys yksimielisestä mietinnöstä valtiovarainvaliokunnassa, ja se ei ole mikään ihme, koska kaiken kaikkiaanhan tämä esitys perustuu myös parlamentaariseen yhteistyöhön, jossa työryhmässä kaikkien puolueiden kesken sovittiin niistä muutoksista, joita yleisradioveroon tehdään, ja toisaalla samassa ryhmässä sovittiin mielestäni myös tärkeästä asiasta eli siitä, että päädyttiin turvaamaan Ylen rahoitus vuodelle 2019, että sinne sitten nämä täysimääräiset indeksikorotukset tulevat.

Minusta tämä työryhmä teki tärkeää työtä: oli tärkeää, että eduskunnassa löydettiin erinäisten vaiheiden jälkeen myös tällä hallituskaudella jälleen kerran sitten se kultainen jyvä

eli se, että Yleisradion asioista tulee päättää parlamentaarisesti. Siksi halusin tässäkin yhteydessä tämän puheenvuoron käyttää ja korostaa, että yksimielisyyttä näissä asioissa kaivataan. Se on vuosikymmenten historian perinne ja tärkeää, että voimme näin yhteisesti päättää.

Toteanpa nyt sen, viitaten toissa viikolla käytyyn pitkään keskusteluun, että jonkinmoinen pettymys oli, että toisessa yhteydessä sitten perussuomalaiset tekivät lakialoitteen, jossa olivat leikkaamassa kovastikin Ylen rahoitusta. Mielestäni se oli hyvin hämmästyttävää siinä suhteessa, kun yleensä varsinkin [Puhemies koputtaa] täällä opposition päässä toivomme, että parlamentarismi säilyisi ja että voisimme sitten tulevinakin vuosina — aina vaihtuvat nämä oppositio—hallitus-paikat — aina lähteä siitä, että yhdessä päätämme.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 108/2017 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

11. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi matkapalveluyhdistelmistä ja kuluttajansuojalain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 105/2017 vp
Valiokunnan mietintö TaVM 15/2017 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 105/2017 vp sisältyvien 1.-2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

12. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi matkapalveluyhdistelmien tarjoajista, matkapalveluyhdistelmien tarjoajan valvonta- ja maksukyvyttömyyssuojamaksusta, Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 6 §:n ja rikoslain 30 luvun muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 120/2017 vp
Valiokunnan mietintö TaVM 16/2017 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 120/2017 vp sisältyvien 1.-4. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

13. Kellojen kesäaikaan muuttamisen lopettaminen

Kansalaisaloite KAA 4/2017 vp
Toimenpidealoite TPA 14-15/2016 vp
Valiokunnan mietintö LiVM 19/2017 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 10.11.2017 pidettävään täysistuntoon.

14. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on perjantaina 10.11.2017 klo 13.00. Täysistunto lopetettiin klo 18.49.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Maija-Leena Paavola